

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu- Cristo nga nesúrát ne Marcos

---

Tu nagbàbànan tu Juan nga marammawtisár
(*Mat 3:1-12; Luc 3:1-18; Jn 1:19-28*)

1 ¹Ya nanggayatán naya Napiya nga Dámag nga mepanggap ke Jesu-Cristo wa An-anà ne Dios, ²ay tu nekàwa kurug natu ummán kitu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga pagbàbànanan ne Dios kitun nga nán na,

“Kagiyan ku kikaw nga mangibon nà ka pagbàbànanan ku nga maginunna kikaw nga mangisagána kiya ilalbet mu. ³Ay tú idi ya isarasáraw na ka ir-ir-er: ‘Magsagána kayu kiya ilalbet ne Apu. Kappiyánan nu ya dalenan na!’ nán na nga magbàbànan.”

⁴Ay nawe kurug tu Juan na marammawtisár kitu ir-ir-er. Ay nebàbànan na kadatu tolay nga masápul makappoli da kadatu bas-básul da se da makibawtisár ta senu pakawanan ne Dios da. ⁵Ay adu tolay ya naglalbet kitun na naggìna ke Juan, nga naggagayát kitu ngámin na il-íli ka Judea se Jerusalem. Ay binawtisarán na datu nangipudnu ke Dios kadatu bas-básul da kitu wángag Jordan.

⁶Nagbádu ngala tu Juan ka bádu wa nàwa ka dùdut kámel se nagsinturon ka lálát. Ay dúdun se digu álig gala pe datu kininna-kinnán na. ⁷Ay nán na pe nga nebàbànan kadatu tolay, “Atán umbet ta sumarsarunu kiyà nga naturáy pà nang may iyà. Ta oray ya magubbád dala kiya gálut sapátus na, ay akkan nà mekari. ⁸Kídi ay bawtisarán takayu wala pikam, ngamay aggína ya árig mamawtisár kadakayu kiya Ispiritu ne Dios,” nán ne Juan kadatu tolay.

Tu nakibawtisár ne Jesus se itu nammar-parò ne Sairu kaggína
(*Mat 3:13–4:11; Luc 3:21-22; 4:1-13*)

⁹Ay akkan nin na nabayág panda kitun, ay inumbet te Jesus sin na naggayát ka Nazaret ka probinsiya Galilea nga makibawtisár ke Juan kitu wángag Jordan. ¹⁰Ay kane gumadáng nge Jesus, ay nasingan na nga ummán ka nalútán tu lángit. Ay se la nga naganigad nga nagyán kaggína ya Ispiritu ne Dios nga singan ladágan tu singan na. ¹¹Ay se la uwad pe ya úni nga gayát ka lángit nga nán na, “Ikaw ya An-anà ku wa pà-pàgan ku, ay pagang-anggamán taka pà nang pe,” nán na.

¹²Ay kane mabalin makibawtisár nge Jesus, ay dágus sala nga neturung naya Ispiritu ne Dios ka ir-ir-er. ¹³Ay appát púlu walgaw na nga nagag-agyán kitúni. Ay pinar-parò ne Sairu kitúni. Ay adu pe datu alsádu wa ul-ulolag kitúni. Ay kane mabalin na mapar-parò, ay uwad datu anghel ne Dios nga nangidde kadatu ngámin na masápul na.

Tu inangngayáb ne Jesus kadatu appát ta marangnigay
(*Mat 4:12-22; Luc 4:14-15; 5:1-11*)

¹⁴Ay kane ibálud da tu Juan nin, ay nawe pe ye Jesus sin nga nagbàbànan ka Galilea. Nebàbànan na ya Napiya nga Dámag mepanggap ki angngituráy ne Dios. ¹⁵Ay nán na nga nagbàbànan, “Inumbet tin ya oras, ay tagay pà nang ngin ya angngituráy ne Dios. Ay túya makappoli kayu kadaya bas-básul nu win, ay se nu kurugan idi ya Napiya nga Dámag,” nán na.

¹⁶Ay kane isa ngalgaw nga magdal-dalen ne Jesus kitu dappit tu pisung ka Galilea, ay nasingan na datu duwa nga magwagi, de Simon se Andres nga magtabúkul, ta marangnigay da. ¹⁷Ay nán ne Jesus kaggída, “Kumíwid kayu kiyà ta tугúdan takayu wa manganannay kadaya tolay nga mangurug kiyà nga ittu daya bátug nigáyan nu win,” nán na. ¹⁸Ay tútu dágus da la nga nigsán datu inninígay da, se da ngala nga nebulun nin kaggína.

¹⁹Ay kane makawáyad da kitu agdal-dalen da, ay nasingan manin ne Jesus de Santiago se Juan na magwagi nga annánà ne Zebedeo. Atán da kitu biray da, nga magur-urip kitu inninígay da. ²⁰Ay kirrawán nada manin. Ay dágus da pe yala nga kummíwid. Pinanáwan da ngala ngin tu ama da, se datu kaseng na nga atán kitu biray.

Tu tolay ya naar-aránan tu an-anà na
(*Luc 4:31-37*)

²¹Ay nawe de Jesus ka Capernaum. Ay kitu algaw wa aggiimáng da ay nagtùgud kitúni. ²²Ay nasdaáwan da kitu agtùgud na, áta naturáy nga akkan ummán kitu agtùgud datu maragtùgud ki lintag. ²³Ay kitun

na oras, kitu sinagoga^a, ay uwad tolay ya naar-aránan. ²⁴Ay nakasáraw nga nán na, “Nágan naya pamàyanám kadakami, Jesus nga iNazaret? Inumbet ka nga mamánis kadakami ta! Ammù mà nu iin ka! Ikaw ya Ananà ne Dios nga nebon na!” nán na.

²⁵Ngamay inal-alngán ne Jesus nga nán na, “Náwa ka! Ay magtálaw ka kiya tolay!” nán na. ²⁶Ay tútu pinagkangkang natu áran tu tolay, ay se nakapáuy, se yala nga nagtálaw kaggína.

²⁷Ay pinagballà ngámin datu tolay, nga nán da kitu isaisa kaggída, “Nágan nedi! Baru nga sur-súru idi a! Naturáy pe. Mandáran na oray daya áran na palawanan, ay ikurug da mà nga kurug!” ²⁸Ay dágus pe yala nga nepadámag kadatu ngámin na il-íli nga adanni ka probinsiya Galilea ya mepanggap ke Jesus.

Pinabílag ne Jesus datu adu wa tolay

(Mat 8:14-17; Luc 4:38-41)

²⁹Ay kane lumawán da kitu sinagoga, ay nawe da kitu balay de Simon se Andres. ³⁰Ay tu katugárgan ne Simon nga babay ay madagáng. Ay díkod kinagi da nga dágus ke Jesus. ³¹Ay díkod ummadanni ye Jesus kitu madagáng se na immán tu íma na se na bangúnan, ay tútu áwan tu dagáng na ngin. Ay tútu aggína ngin tu namangán kaggída.

³²Ay kane dín na masirbut tin tu mata, ay nilbetán ngámin datu tolay datu magtatakit se datu naar-aránan kaggína. ³³Ay nagdadar-dáran ngámin datu umíli kitu balkon natu balay nga giyán na. ³⁴Ay adu datu pinabílag na nga nagbal-baláki datu sinakit da. Ay adu áran pe nga pinataláwan na, may áwan na nga pinagúni kaggída ta am-ammu da mà aggína.

Tu nagbàbànan ne Jesus ka Galilea

(Luc 4:42-44)

³⁵Ay kane dan-danni láwa kane kaláwa, ay gummabi ye Jesus nga bumángun, ay se la nawe nagkar-karárag kitu áwan tolay nga giyán. ³⁶May sinap-sápul de Simon se datu kabbulun na. ³⁷Ay kane masmà da, ay nán da kaggína, “Sap-sapúlan daka ngámin daya tolay,” nán da.

³⁸May nán ne Jesus kaggída, “Mawe tada kadaya sumarunu nga íli ta senu mebàbànan ku pe kaggída ya Napiya nga Dámag, áta ittu mà ya gákat ku wa inumbet kiddi,” nán na. ³⁹Ay tútu nawe ka ngámin ka Galilea. Nebàbànan na ya Napiya nga Dámag kadatu sin-sinagoga, ay nagpatálaw pe kadatu áran kadatu naar-aránan.

^a 1:23 Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nga magádal ki bàbànan ne Dios.

Tu inangngágas ne Jesus kitu tolay ya naglappang
(*Mat 8:1-4; Luc 5:12-16*)

⁴⁰Ay kitu kaatán ne Jesus kitu isa nga íli, ay uwad tolay ya naglappang nga inumbet kitu giyán na. Ay nagpalintud da nakim-imallà kaggína nga nán na, “Apu, nu piyán nà ala nga agásan, ay maagásan nà,” nán na.

⁴¹Nakalakkán ne Jesus kaggína, ay tútu inimmán na se na nán, “Saay, pumiya ka lugud din,” nán na. ⁴²Ay tútu dágus sala nga umawan tu lappang na, ay pummiya pe yin tu baggi. ⁴³⁻⁴⁴Ay nán ne Jesus nga namílin tutu wala kaggína kane papannan na ngin, “Akkam kag-kagiyan idi ki oray iinna,” nán na. “Ngamay mangaw-át ka ngala ngin na magpassingan kitu pádi, ay se ka la nga mangidátun ke Dios ka ummán kitu nebílin natu Moses, gapu kiya nekaagásan mu, ta senu mepassingan kadaya tolay nga naagásan ka ngin,” nán ne Jesus.

⁴⁵Ngamay nawe yin tu tolay se na mán kammin iwaragáwag tu nàwa kaggína. Ay tútu akkan nin na makapagpassingan ne Jesus kadatu il-íli. Ay díkod nagyán nala kitu lasi natu íli nga áwan tolay. Ngamay ngámin datu tolay ya maggayát kadatu il-ileli, ay nawe da ngámin kitu giyán na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu magdapepe
(*Mat 9:1-8; Luc 5:17-26*)

2 ¹Ay kane isa ngalgaw, ay nagulli kammin ne Jesus ka Capernaum. Nedam-dámag nga atán ka balay da ngin. ²Ay tútu adu tutu wala datu tolay ya naglalbet kitu giyán na. Ay díkod áwan da pagyanán nin oray kitu gagyangan. Ay nebàbànan na tu Napiya nga Dámag kaggída. ³Ay kitu kaatán na nga magbàbànan, ay uwad da appát tolay ya nangilbet ka magdapepe. ⁴Ay kane akkan da meadanni tu tolay kitu giyán ne Jesus gapu kadatu tolay, ay neunè da kitu atap natu balay. Ay se da binutbotán tu bátug ne Jesus, ay se da nepudsar tu magdapepe nga inabáyun da nga nepipidda kitu abà na. ⁵Ay kane masingan ne Jesus nu wà ummán natu angngurug da, ay nán na kitu magdapepe, “Mapakawan ka ngin kadaya bas-básul mu, ugu.”

⁶Ay uwad pe datu maragtùgud ki lintag ga magtutùgaw kitúni. Ay nán da nga nagsaludsud kitu ur-uray da, ⁷“Tura ummán kiyán ya aggun-úni nayán na tolay! Ay bílang nga ug-ogan na nge Dios kiyán a! E Dios mà ala ya makapakawan kadaya bas-básul,” nán da.

⁸Ngamay dágus sala nga nammuwán ne Jesus tu agbàbànan da kampela ngin nin panggap kadatun na sal-saludsud da. Ay tútu nán na kaggída, “Tura magsabbat daya uray nu ta!” nán na. ⁹“Mabalin na nán nu wa nalapat tala nga kagiyan kiya tolay ya, ‘Napakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,’ may iya, ‘Bumángun ka, alà mu ya idda mu, ay

se ka la nga manalen.^b ¹⁰Ngamay ta senu mammuwán nu nga iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay atán turáy ku ked kalawagán na mamakawan kadaya bas-básul...” ay se nán kitu magdapepe, ¹¹“Bumángun ka! Alà mu ya iddám se ka la mawe ka balay nu!” nán na.

¹²Ay bumángun kurug tu tolai se na nga alà tu idda na, ay se yala nga mawe yin. Ay sisinnán ngámin datu tolai, ay pinagballà da ngámin. Ay dinay-dáyaw da nge Dios nga nán da, “Awan mi pikam ma nasingan na ummán kiyán,” nán da.

Tu inagkarraw ne Jesus kitu Levi

(Mat 9:9-13; Luc 5:27-32)

¹³Ay kane isa ngalgaw, ay nawe manin ne Jesus kitu kapanágan natu pisung ka Galilea. Ay naglalbet ngámin pe datu tolai kitu giyán na, ay díkod tinùgúdán nada. ¹⁴Ay nagtálaw manin kitúni. Ay kaggína nga magdal-dalen, ay nasingan na nge Levi nga an-anà ne Alfeo nga magtutúgaw kitu pagbay-bayádán da ka buis. Ay nán ne Jesus kaggína, “Kumíwid ka kiyà,” nán na kaggína, ay kummíwid kurug kaggína ngin. Ay inayabán pe yin ne Levi kitu balay da.

¹⁵Ay kane atán de Jesus nga magtutúgaw nga mangán ka balay de Levi, ay adu kadatu magpab-pabáyad ka buis se kadatu maragbas-básul tu nepagtutúgaw kaggída ta adu datu kummíwid kaggída. ¹⁶Ay kane masingan datu maragtùgud ki lintag se datu Pariseo da, ay nán da kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, “Taanna, tura meduwa nga mangán ya misturu nu kadaya magpab-pabáyad ka buis^c se kadaya maragbas-básul?” nán da.

¹⁷Ay kane magina ne Jesus tu kinagi da, ay nán na kaggída, “Akkan ittu daya magkuna nga nabílag da daya makasápul kiya duktor, nu di daya makammu wa magtakit da!” nán na. “Akkan nà inumbet nga magayáb kadaya magkuna nga namáru da nu di kadaya mamigbig ga maragbásul da,” nán na.

Tu inagsaludsud da ke Jesus ka mepanggap kiya magngílin mangán

(Mat 9:14-17; Luc 5:33-39)

¹⁸Ay kane din na isa ngalgaw, ay nagngílin nangán datu tù-tùgúdán tu Juan na marammawtisár se datu Pariseo gapu kitu panagkar-karárag da. Ay díkod nawe datu tolai nga nepamutù ke Jesus nga nán da, “Taanna, tura magngílin na mangán daya tù-tùgúdán ne Juan se daya tù-tùgúdán daya Pariseo, ay akkan kid kadaya tù-tùgúdán mu?” nán da.

¹⁹Ay nán na kaggída, “Magngílin mangán kadi daya sangaíli naya mangatáwa nu kabul-bulun da ya mangatáwa! Akkan á! Basta kabulun

---

^b 2:9 Nalapat tala nga kagiyan ya “Napakawan daya bas-básul mu” ta akkan masápul ya pakasinnán nu kurug napakawan da ngin. ^c 2:16 Ya pammay datu tolai kadatu magpab-pabáyad ka buis, ay maragbásul da.

da ya mangatáwa, ay áwan da nga agngílin mangán. ²⁰Ngamay umbet ya algaw wa umawan kaggída ya mangatáwa, ay ittu yanin ya agngílin da nga mangán,” nán na.

²¹Ay nagpangárig manin ne Jesus nga nán na, “Áwan ya mangìpit ka bar-baru wa lúpús kiya rugrugà. Ata nu pakunán na, ay se kumsan tu bar-baru wa pinagappit na, ay umabay ya pìsi na,” nán na. ²²“Ay áwan pe ya mangippáy ka apammási kiya nausár rin na lálát ta aggippayán ka bási, ay se na nga laptan. Ata nu pakunán na, ay mabtà tu aggippayán ka bási, ay madadál pe tu bási. Díkod, mippáy ya apammási kiya baru wa lálát nga aggippayán kampela ngin nin,” nán na.

Ya mepanggap kiya kannaw kiya algaw wa aggiimáng

(*Mat 12:1-8; Luc 6:1-5*)

²³Ay kane isa nga algaw wa aggiimáng, ay nanalen de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu kammayán. Ay kaggída nga manalen kitúni, ay naggalà datu tù-tùgúdán na ka ammay se da nga búsflán. ²⁴Ngamay kane masingan datu Pariseo tu kinuwa da, ay nán da ke Jesus, “Ye sinnam kod daya tù-tùgúdán mu! Tura da kuwaan ya ipà naw naya lintag tada kiya algaw wa aggiimáng^d!” nán da.

²⁵May nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu nabása ta, tu kinuwa natu Ari David se datu tolay na kane mabisinán da?” nán na. ²⁶“Linumnà da kitu balay ne Dios se da kanan tu sinápáy ya medátun ke Dios oray nu ammu na nga kannaw ki oray inna nu akkan pádi. Ay nàwa idi kitu inagpádi natu Abiatar nga kangatuwán na pádi,” nán na.

²⁷“Ya tolay ya pinangwa ne Dios ka algaw wa aggiimáng, nga akkan wayya ya algaw nga aggiimáng ya pinangwa na ka tolay,” nán na.

²⁸“Díkod iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya apu pe naya algaw wa aggiimáng,” nán ne Jesus.

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay ya nagngasa tu íma na

(*Mat 12:9-14; Luc 6:6-11*)

3 ¹Ay kane isa ngalgaw wa aggiimáng manin, ay nawe ye Jesus kitu sinagoga nga magtùgud. Ay uwad laláki kitúni nga nagngasa tu isa nga íma na. ²Ay díkod sisímán da nge Jesus ta get nu pabilgan na tu tolay kitun na algaw wa aggiimáng. Ay atán ya ipabásul da kaggína^e. ³Ay títu nán ne Jesus kitu tolay ya nagngasa tu íma na, “Umbet ka kidde!” nán na. ⁴Ay se yala nán ne Jesus kaggída, “Inna ya umannúgut kiya lintag tada, ya mangwa ka napiya onu ya mangwa ka nadakè ki algaw wa

^d 2:24 Kannaw kaggída tu kinuwa datu tù-tùgúdán ne Jesus, ta ibílang da ka magubra ya magbùsil ka ammay se da kanan. ^e 3:2 Básul tu mangágas ki algaw wa aggiimáng ta bílang magubra yán kanu.

aggiimáng? Ya mamiyág onu ya pumatay?” nán na. Ngamay áwan nagúni kaggída.

⁵Ay tútu binubutgán nada nga sirrurungat. Ay sippapannakit pe gapu kitu akkan da nga angnur-kurug. Ay se na nán kitu tolay, “Únatam ya ímam!” nán na. Ay tútu inúnát na kurug, ay pummiya kurug gin tu íma na. ⁶Ay nagkirut datu Pariseo nga nawe yin, ay se da nagkaw-át kitu giyán datu pumane kitu Ari Herodes ta paggaamomanán da nu paannán da tu mamatay ke Jesus.

Datu adu wa tolay kitu dappit natu pisung

⁷Ay nagtálaw de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitúni se da nawe kitu dappit natu pisung ka Galilea. Ay adu tutu wala datu tolay ya kummíwid kaggína. Naggagayát da ka Galilea se Judea se ⁸Jerusalem se Idumea se kitu panidmáng natu wángag Jordan, ay se kadatu il-íli nga adanni ka Tiro se Sidon. Gummánat da ngámin kaggína, áta nagina da ngin datu kinuwkuwa na. ⁹Ay kinagi ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga pad-padánan da tu barangay nga pagtàyán na, ta senu akkan na masid-sidtán ta adu tutu wala datu tolay. ¹⁰Ata adu pinabílag na kitun, ay díkod piyán tutu wala datu magtatakit ya umadanni kaggína ta senu matùbit da. ¹¹Ay nu masingan datu naar-aránan nge Jesus, ay magukkab da kitu àràng na, ay se makasáraw datu áran kaggída nga nán da, “Ikaw ya An-anà ne Dios!” nán da.

¹²Ngamay binílin tutu wala ne Jesus datu áran nga akkan da ipakpakammu nu nágan ya katutolay na.

Tu inammíli ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga apostoles

(Mat 10:1-4; Luc 6:12-16)

¹³Ay nanùdu manin ne Jesus kitu bantay, ay se na inayabán datu piníli na nga tolay na. Ay tútu kummíwid da kaggína, ¹⁴Namíli ka sangapúlu se duwa kaggída, nga ittu datu kabul-bulun na, ay se aggída pe ya papannan na nga magbàbànan. Aggída pe tu nengagánan na ka apostoles. ¹⁵Ay niddán nada pe ka turáy da nga mamatálaw kadaya áran.

¹⁶Ay tú dedi datu sangapúlu se duwa nga piníli na. Nge Simon na nengágan na ka Pedro, ¹⁷de Santiago se Juan nga magwagi nga annánà ne Zebedeo nga ittu datu nengágan na ka Boanerges nga “Annánà Addug” ya sarut na. ¹⁸Ay se nge Andres se Felipe se Bartolome, Mateo se Tomas, Santiago nga an-anà ne Alfeo se Tadeo se Simon na nepangágan da ka Cananeo. ¹⁹Ay se tu Judas Iscariote nga ittu tu namatiliw kammin ke Apu Jesus.

Ya básul mepanggap kiya angnirupat kiya Ispiritu ne Dios

(Mat 12:22-32; Luc 11:14-23; 12:10)

²⁰Ay nawe de Jesus sin ka balay da. Ngamay akkan da tutu wala nga makapangán se datu tù-tùgúdán na ta adu manin datu tolay ya naglalbet.

²¹Ay kane ammuwán datu akkobung na tun, ay nawe da nga alà, ta nán da tolay nga magallut.

²²Ay nán pe datu maragtùgud ki lintag ga naggayát ka Jerusalem nga, “Napatàyán ke Beelzebub nga ap-apu daya áran nga ittu ya mangidde ka turáy na, ay túya mapatálaw na daya ar-áran,” nán da.

²³Ay tútu kirrawán ne Jesus datu tolay, ay se la nga nagpangárig kaggída nga nán na, “Mabalin nád da pataláwan ne Sairu nge Sairu?” nán na. ²⁴“Oray nágan na nga umíli, ay akkan na nanáyun nu magpapátay da. ²⁵Ay ummán pe nu magpapátay kampela daya tangabalay yin, ay akkan pe ya nanáyun dayán. ²⁶Ay ummán pe nu e Sairu kampela ngin nin ya kumagúra kadaya pumane kaggína, ay akkan pe nanáyun nu di pumanda pe yin.

²⁷Ngamay ya kurug ga kàwaán na, ay akkan wayya nga malnà naya isa nga tolay ya balay naya nakulnit ta tolay nu di na pikam punnán na pingílan. Ay nu mapíngil na ngin, ay ittu yanín ya akálà na kadaya kuw-kuwa naya nakulnit ta tolay kiya balay na,” nán ne Jesus kadatu tolay.

²⁸Ay, “Kurug ya nán ku kadakayu nga mapakawan ngámin na básul daya tolay oray daya nadakè a kag-kagiyan da ke Dios. ²⁹Ngamay ya mangirupat kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan tutu wala nga mapakawan yán na básul. Ay díkod sibbabásul da peyapeyang,” nán ne Jesus, ³⁰áta nán datu tolay nga naar-aránan ne Jesus.

Daya bílang wawwági se ina ne Jesus

(Mat 12:46-50; Luc 8:19-21)

³¹Ay inumbet tu ina na se datu wawwági na, may nagsisíkad da ngala kitu lasi natu balay se da nga pinàrawán ne Jesus. ³²Ay adu datu tolay ya nagtutúgaw kitu lebut. Ay nán da kaggína, “Atán kiya lasi tu inám se datu wawwágim. Ay awágan daka,” nán da.

³³Ay nán ne Jesus nga summungbát kadatu tolay, “Iinda ya bílang nga inà se wawwági ta?” nán na. ³⁴Ay se na la iapaapág tu mata na kadatu magtutúgaw se na nán, “Tú mà dedi daya bílang inà se wawwági,” nán na. ³⁵“Ata ngámin daya mangwa kadaya piyán ne Dios, ay tú dayán daya bílang inà se wawwági,” nán ne Jesus kadatu tolay.

Ya pangárig mepanggap ki tolay ya nawe nagwárit ka aggi

(Mat 13:1-9; Luc 8:4-8)

4 ¹Ay kitu isa nga algaw manin, ay nawe nagtùgud nge Jesus kitu kapanágan. Ay adu pàrang datu tolay ya gummánat kaggína. Ay tútu nawe nagtugaw kitu biray se la umàráng kadatu tolay nga nagtutúgaw wala kitu kapanágan. ²Ay adu datu netù-tùgud na may nepangárig nada.

Ay nán na kaggída, ³“Ginán nu idi nga ibàbànan ku. Uwad isa nga tolay ya nawe nagwárit ka aggi ki tálun na. ⁴Kaggína nga magwárit, ay nagdattág

datu duddúma kitu dálen, ay inumbet datu an-anù se da inimmin sinimtuán.

⁵Ay nagdattág datu duddúma kitu nalus-án na pínát, ay nakaru da nga tumúbu ta akkan da lugud da nadarúnán pà nang. ⁶Ngamay kane sumínág, ay nalaylay da ngala se nakarsiyán da ta áwan da nga gamut. ⁷Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kitu agkadtán. Ay tumúbu da may tumúbu pe datu kaddat, ay tútu nasípút da, ay díkod akkan da nga nakapagbúnga. ⁸Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kitu kadam-aggán natu lusà, ay díkod natalobu da. Ay an-annung na kam pe tu búnga datu duddúma, ay ad-adu kam búnga datu duddúma, ay adu tutu wala tu búnga datu duddúma.

⁹Ay dakayu wa maggìgìna kídì, ay lam-lamtan nu daya nagì-gìna nu,” nán ne Jesus.

Ya sarut natu pangárig
(*Mat 13:10-17; Luc 8:9-10*)

¹⁰Ay kane sissa nge Jesus sin, ay inumbet datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na se datu duddúma kadatu naggìgìna kaggìna, se da saludsúdan kaggìna tu sarut natu pangárig na. ¹¹Ay tútu nán ne Jesus kaggìda, “Mepakammu kadakayu daya akkan pikam ma nepakammu kitun mepanggap kiya angngituráy ne Dios,” nán na. “Ngamay kadaya duddúma, ay mepangárig gala kaggìda. ¹²Ta,

Akkan da melasínán oray sisinnán da, ay se akkan da piyán ammuwán oray gì-gìnán da, ta get magulli da ke Dios, ay pakawanan nada kadaya bas-básul da,”

nán na.

¹³“Akkan nu kurug ga maawátan tu pangárig ku, gane!” nán na. “Ay paannán nu lugud ya mangammu kadaya duddúma pikam?” nán na. ¹⁴“Ay tú idi ya sarut natu pangárig. Tu aggì a newárit natu tolay ay árig na ya bàbànan ne Dios. ¹⁵Ay datu nagdattág kitu dálen, ay árig daya bàbànan ne Dios nga nagina daya tolay, ay inumbet pe ye Sairu nga nagippà kitu nagina da.

¹⁶Ay datu nagdattág nga aggì kitu nalus-án na pínát, ay árig daya bàbànan ne Dios nga nagina da, ay sikkaanggam da nga nangurug kadatu nagina da. ¹⁷May árig akkan naggamut tu nagina da. Ay túya akkan da nga nakapagbayág, ay naglikud da ngala ngin kane umbet ya kapar-parigátan se kapal-palakkán da gapu kitu bàbànan na nagina da.

¹⁸Ay tu kearígán datu nagdattág kitu agkadtán, ay tu bàbànan ne Dios nga nagina da, ay se da nga kinurug. ¹⁹Ngamay gapu kiya lid-lídug da kídì ya kalawagán se ya amminya da kiya kinabànáng, se kadaya duddúma pikam, ay napsílán tu nammuwán da. Ay díkod áwan nagbal-balínán natu nagina da.

²⁰Ay nu itu nadam-ag ga lusà a nagdattágán datu aggì, ay árig kadaya nakagìna kiya bàbànan mepanggap kiya angngituráy ne Dios, ay kinurug

da pe. Ay nagbúnga da. An-annung na kam ya búnga datu duddúma, ay ad-adu ya búnga datu duddúma, ay adu tutu wala ya búnga datu duddúma,” nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya pingki nga masibtán
(*Luc 8:16-18*)

²¹Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Nu masibtán ya pingki, ay akkan ta wayya nga tàbán wànu isirù, nu di ta nga iparotun. ²²Ay umbet tala ya oras sa kepassingan ngámin daya nasirù. Ay ngámin daya akkan pikam am-ammu daya tolay, ay mepakammu da nu kuwa áta mawadaán da ngin. ²³Ay kappiyánan nu wa lam-lamtan daya nagina nu,” nán na.

²⁴Ay se na manin nán kaggída, “Lam-lamtan nu daya nagina nu. Ay ya panggukud nu para kadaya duddúma, ay ittu kammin ya panggukud ne Dios para kadakayu, ay ad-adu pikam ya midde kadakayu. ²⁵Ata daya mangikurug kadaya kagiyan ku, ay maamúngán ya ammu da. Ngamay kadaya akkan mangikurug kadaya kag-kagiyan ku, ay oray daya nán da nga ammu da ngin, ay mippà pikam,” nán ne Jesus kaggída.

Ya pangárig panggap kiya aggi a tumúbu

²⁶Ay nán manin ne Jesus nga nagpangárig, “Ya kàwaán naya angngituráy ne Dios, ay meárig pe kiya nàwa kane mawe ya isa nga tolay ya magtugnu kiya komán na. ²⁷Ay se na ngala nga binay-án. Matúdug gala se gumniya ki pagmakát tu kuk-kuwaan na may tumúbu wala tu aggi a netugnu na. Natalobu oray nu áwan na nga inam-ammu. ²⁸Ata tumúbu kampela ngin kiya lusà, ay ittu kampela ngin nin ya mamaabay se mamagbúnga. Ay munna ya kabuyág na se la nga magbaggát. ²⁹Ay nu malútu win, ay túya aggáni na ngin kitu netugnu na, ta aggagáni pe yin,” nán ne Jesus.

Ya pangárig panggap kiya bittì a bukal
(*Mat 13:31-32; Luc 13:18-19*)

³⁰Ay nán manin ne Jesus nga nagpangárig, “Nágan nád ya pangiarigán ku kiya pangiturayán ne Dios? ³¹May iárig ku wala kiya màwa kiya bi-bittì a bukal kaykayu nga mustása nga nemúla. ³²May nu tumúbu se umabay, ay magbalin na ittu ya kabayyán nin kadaya ngámin na kaykayu, ay magbalin na káyú wa nasagúngut nga pagdap-dapúnán se pagsùbútán daya an-anù,” nán na.

³³⁻³⁴Nepangárig na ngámin datu netù-tùgud na kaggída, ngamay nu tittu da se datu tù-tùgúdán na ay ilaw-lawág naya ngámingámin kaggída.

Tu nammakusap ne Jesus kitu báli
(*Mat 8:23-27; Luc 8:22-25*)

³⁵Ay kane din gidám min, ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Dádun ka dammáng,” nán na. ³⁶Ay díkod pinanáwan da ngala datu

adu wa tolay kitu dappit. Nagtakay datu tù-tùgúdán na kitu biray nga nagtutúgawán na, ay se da la nagbatta. Ay uwad da pikam ma biray ya nebulun kaggída. ³⁷Kaggída nga magbatta, ay pagkilát tala nga nagbáli ka naggat, ay nepalu-palun tu biray da se natal-talabtabbán da pe. ³⁸Ay e Jesus, ay uwad kitu panin íput ta matúdug ga sippupungán. Ay tútu nawe linukág datu tù-tùgúdán na nga nán da kaggína, “Misturu, turám bay-bay-án ya kàwaán tada ngi? Matay tada ngin!” nán da.

³⁹Ay tútu bummángun ne Jesus se na pinakusap tu báli, ay se na pinalanay datu bal-balnag, ay díkod nakusap tu báli se lummanay datu bal-balnag. Ay tútu napiya tutu wala tu kalawagán nin. ⁴⁰Ay se na nán, “Taanna, tura kayu malídug ta! Awan nu agpà pikam ma angnurug ta!”

⁴¹Ay tútu nasdaáwan pà nang ngámin datu kabbulun na nga nán da, “Nágan nád naya katutolay nedi ya tolay? Tura oray báli se danum, ay ikurug da,” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus ka áran kitu isa nga laláki

(*Mat 8:28-34; Luc 8:26-39*)

5 ¹Ay kane dumatang da ngin ka Geraseno nga panidmáng ngin kitu pisung, ²ay naglagsi ye Jesus sin. Ay dágus sala nga summabat kaggína tu isa nga tolay ya naar-aránan na naggayát kitu kalubúán ³nga ittu tu pag-agnán na. Ay áwan ya makagáput kaggína ngin oray nu káwar tu pamíngil da kaggína. ⁴Nakírad da nga pingílan may rag-ragsud na ngala. Ay ummán pe tu bingil na, pingílan da pe. May pitapítáng nada ngala datu káwar nga pinamíngil da! Awan tutu wala ngin ya makagáput kaggína.

⁵Ay peyang gabi se algaw, ay atán kitu kalubúán se kadatu ban-bantay ya makapà-páuy nga tal-talinguwan na tu baggi na kampela ngin nin ka batu.

⁶Ay kane masingan na nge Jesus, oray kitu adayyu pikam, ay nanagtág se la nga nagpalintud nga nagdáyaw kaggína nga nán na nga nesáraw, ⁷“Jesus nga An-anà ne Dios nga kangatuwán! Nágan na ngin ya kuwaan mu kiyà? Makim-imallà à kikaw ki àráng ne Dios. Akkan nà agpà a parigátan!” nán natu áran. ⁸Nán na yán áta nán ne Jesus nga, “Lumawán ka ngin kiya tolay ikaw wa áran,” nán na. ⁹Ay se manin nán ne Jesus kaggína, “Inna ya ngágan mu ta?” nán na. Ay tútu, “Riníbu ya ngágan ku ta adu kami,” nán tu áran. ¹⁰Ay se yala nga nakim-imallà nga akkan na din na ipàruwà ka sabáli nga íli.

¹¹Ay kitúni nga bantay, ay uwad da nga adu wa ábuy ya magsasabbù kitúni. ¹²Ay nán datu áran ke Jesus nga nakim-imallà, “Papannan nakami agpà ala ngin na magunag kadatu ábuy yi,” nán da. ¹³Ay tútu pinapan ne Jesus da. Ay tútu nagtálaw datu áran kitu laláki, ay nagkakápan da kadatu moli duwa ríbu wa ábuy. Ay tútu nabukubúkus datu ábuy se da naggugúru wa nagtatagtág ga nameyag kitu tappáng. Ay tútu nepaspáw da ngámin kitu bebay, ay nalimat da ngámin.

¹⁴Ay díkod datu magtar-tarakan kadatu ábuy, ay nagkakápan da kadatu il-ileli se kadatu babbabayay nga nedámag tu nàwa. Ay díkod nagkakáwe datu tolay nga siningan tu nàwa. ¹⁵Inumbet da kitu giyán ne Jesus, ay nasingan da tu tolay ya nagunggán datu rinibu nga áran, nga nakabádu win se napiya pe tu uray na ngin nga magan-antutúgaw. Ay nagansing ngámin datu tolay. ¹⁶Ay ngámin datu nakasingan kitu nàwa, ay kinagi da kadatu tolay tu nàwa kitu tolay se kadatu ábuy. ¹⁷Ay díkod nakim-imallà da ke Jesus nga panáwan na kuma ngin tu íli da.

¹⁸Ay kane magtakay kitu biray, ay inumpal tu naar-aránan na tolay ya makim-imallà a kumíwid kuma kaggína. ¹⁹Ngamay pinaddi ne Jesus nga nán na kaggína, “Mawe ka ngin ka babalay nu. Ay ikagim kadaya ù-opun mu ya inagkallà se ya kinuwa ne Apu kikaw,” nán na. ²⁰Ay díkod nawe lugud tu tolay yin, ay se nawe kadatu sangapúlu wa il-ili ka Decapolis se na ibàbànan tu kinuwa ne Jesus kaggína. Ay ngámin datu nakagína, ay pinagballà da pà nang.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu

(Mat 9:18-26; Luc 8:40-56)

²¹Ay kane magulli manin de Jesus ka panidmáng natu pisung, ay adu manin tolay ya naglalbet kaggína kitu dappit. ²²Ay uwad isa nga ap-apu ka sinagoga nga Jairo tu ngágan na. Ay kane masingan na nge Jesus, ay nagpalintud kitu àráng na ²³nga nakim-imallà nga nán na, “Magimmamátay ya an-anà ku wa babay,” nán na. Ay, “Mawe ta agpà ka balay ta immam ta senu bumílag kammin,” nán na. ²⁴Ay tútu kummíwid de Jesus.

Ay adu manin pe tolay ya kummíwid. Ay pangar-aribungbong datu tolay kaggína. ²⁵Ay uwad kadatun pe ya isa nga babay nga sangapúlu se duwa dagun na ngin na magdága. ²⁶Ay napal-pallà kitu namàyanán datu du-duktor ta ginastu na ngámin nin datu kuw-kuwa na, ay áwan na ngala nga kaagásan, nu di naturun lugud agpà mán kammin. ²⁷Ay nagina na ngin ya mepanggap ke Jesus, ay tútu pinumsil pe kadatu tolay nga inumpal ke Jesus, se na túbítan tu bádu ne Jesus. ²⁸Ata nán na nga, “Maagásan nà ala nga nán ku basta matùbit ku wala ya bádu na,” nán na. ²⁹Ay tútu nàmud na nga naagásan nin kitu sinakit na, áta dágus sala nga nakusap tu agdága na.

³⁰Ay gapu ta nàmud ne Jesus nga atán pannakabalin na nga lumawán kaggína, ay nagbaliwág nga umàráng kadatu tolay nga nán na, “Inna ya nanùbit ki bádu?” nán na. ³¹Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Tura mu saludsúdan nu inna ya nanùbit kikaw, ay ammu nga adu tolay ya dumlig kikaw!” nán na.

³²Ay tútu sap-sapúlán ne Jesus nu iinna tu nanlig kaggína. ³³Ay gapu ta ammu natu babay tu nàwa kaggína, ay tútu nagtar-tartar kitu ansing

na. Ay nawe nagpalintud kitu àràng ne Jesus se na ikagi tu kinur-korugan kitu nàwa. ³⁴Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Naagásan ka ngin gapu ki angngurug mu. Mawe ka ngin, ay áwan mu riribù in. Ay maagásan ka ngin ki sinakit mu,” nán na.

³⁵Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay uwad pe yin datu magdámag nga gayát kitu balay ne Jairo nga nán da kaggína, “Natay yin tu an-anà mu,” nán da. Ay, “Akkan mu tagge rikurikud de Misturu win,” nán da. ³⁶Ngamay nagina pe ne Jesus tu nepadámag da, ay tútu nán na ke Jairo, “Akkan ka nga malídung! Mangurug ka ngala kiyà,” nán na.

³⁷Ay kane mawe da, ay tittu de Pedro se Santiago se Juan na magwagi datu kabulun na. ³⁸Ay kane dumatang da kitu balay natu ap-apu, ay tu da la nga linapútán datu giginán da nga magariquddò a magsasángit nga pangngadùdukit. ³⁹Ay nán ne Jesus kane makalnà, “Tura kayu agpà a magariquddò se makas-asangit, ay akkan wayya nga natay ya an-anà! Matúdug gala,” nán na.

⁴⁰Ay tútu pináas da, áta ammu da nga kurug ga natay yin. Ay pinalawán nada. Awan na nga pinalnà a sabáli kitu netadágan natu an-anà, nu di tittu datu maganà kitu an-anà ala se datu kabbulun na. ⁴¹Ay inimmán ne Jesus tu íma natu an-anà se na nán, “Talíta kumi,” nán na. Ya sarut nayán, ay “Bumángun ka isang,” nán na.

⁴²Ay tútu dágus sala nga bummángun kurug tu an-anà se nanalen, ta sangapúlu se duwa dagun na ngin. Ay pinagballà da pà nang tun. ⁴³Ay akkan tutu wala nepekag-kagi ne Jesus ki oray iinna nga tolay. Ay se na piniddán tu an-anà ka kanan na.

Tu nammáas da ke Jesus
(*Mat 13:53-58; Luc 4:16-30*)

6 ¹Ay nagtálaw kitúni ye Jesus se la mawe kitu íli na kampela ngin nin. Ay kumíwid pe datu tù-tùgúdán na. ²Ay kane algaw wa aggiimáng, ay nagtùgud kitu sinagoga da. Ay nasdaáwan datu adu wa naggigina kaggína nga nán da, “Kawà nád ya nakammuwán nedi ya tolay kadayán? Se kawà naya naggayatán naya sírib na se ya pannakabalin na nga mangwa kadaya nakas-kasdáaw wa mà-màwa? ³Di mà ittu yán tu karpinteru wa an-anà ne Maria? Ay de Santiago se Jose se Simon se Judas daya wawwági na? Ay di mà a mag-agyán pe kanedi daya wawwági na nga babbay?” nán da. Ay ittu win tu akkan da nga angngurug gin kaggína.

⁴Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Maday-dáyaw ya pagbàbànanan ne Dios kadaya oray wà na nga íli, malaksid dala kiya íli na kampela ngin nin se kadaya pan-pane na se kadaya akkobung na,” nán na. ⁵Ay díkod akkan nada mapassingannán ka nakas-kasdáaw, áta akkan da nga kurugan. Tittu wala datu ag-aggisa nga magtatakit ta inimmán na nga bummílag. ⁶Ay pagballà nada tura da maddi mangurug kaggína.

Tu inangngibon ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na
(*Mat 10:5-15; Luc 9:1-6*)

Ay nawe manin ne Jesus kadatu babbabalay ya magtù-tùgud. ⁷Ay kirrawán na datu sangapúlu se duwa, ay se nada ibon nga matagduduwa nga mawe magbàbànan. Ay niddán nada pe ka turáy da nga mamatálaw kadaya áran.

⁸Ay binílin nada nga nán na, “Akkan kayu tagge ya magbalubálun onu magtuputúput onu magtagipirà. May magtàdukud kayu wala,” nán na. ⁹Ay pinagsapátus nada may akkan nada tagge nga pinagbádu ka naglànù. ¹⁰“Ay nu nágan na nga balay ya linnà nu nga pagdagusán, ay akkan kayu magal-alit kiyán panda ki agtálaw nu,” nán na. ¹¹“Ay nu atán íli nga mangagáwa se akkan manggina kadakayu, ay panáwan nuda ngala, ngamay sap-sapuwán nu daya tápù kadaya bingil nu kiya aglikud nu ngin nga mawe ka angngipakammu nu wa nadakè ya kinuwa da kadakayu,” nán ne Jesus kaggída.

¹²Ay díkod ittu win tu nagkakápan datu tù-tùgúdán na ngin, ay se da nebàbànan nga masápul la makappoli daya tolay kadaya bas-básul da. ¹³Ay adu datu pinat-patálaw da nga ar-áran kadatu tolay, se adu datu magtatakit ta linùlosán da ka denu, ay bummílág da.

Tu nekatay tu Juan na marammawtisár
(*Mat 14:1-12; Luc 9:7-9*)

¹⁴Ay nadámag pe natu Ari Herodes ya mepanggap ke Jesus, áta nagdinnámag ya ngágan na. Ay díkod nán datu duddúma nga, “Aggína kam tu Juan na marammawtisár ra linumtu kammin,” nán da. “Ay túya atán ya pannakabalin na nga mangwa kadaya nakas-kasdáaw,” nán da. ¹⁵Ay nán datu duddúma nga magbaabáag, “E Elias yán,” nán da. Ay nán datu duddúma nga, “Pagbàbànanan ne Dios yán na ummán kadatu nunna nga pagbàbànanan na kitun,” nán da.

¹⁶Ay nán pe natu Herodes sa, “E Juan kam yán na pinapútul ku kitun na linumtu kammin,” nán na. ¹⁷Ata tu Herodes kam tu namatiliw kitu Juan se itu nagpebálud kaggína gapu kitu Herodias sa ípág na nga atáwa tu Felipe, áta inatawán na. ¹⁸Ata kag-kagiyan peyang tu Juan kitu Herodes ya, “Nadakè a atawán mu ya ípág mu,” nán na kaggína.

¹⁹Ay díkod tútu inangngalùsaw natu Herodias kitu Juan. Ay piyán na tutu wala nga patayan ngamay áwan na nga màwa, ²⁰ta mansing tu Herodes kitu Juan, áta ammu na nga namáru wa tolay, ay se kur-kurugan na nge Dios. Nu magina na nge Juan, ay mariribù pà nang, ngamay pàgan na mà nga giginán datu kag-kagiyan tu Juan.

²¹May kane din umbet tin tu algaw wa nekeanà tu Herodes, ay nagsay-am, se na inayabán ngámin datu ap-apu ka Galilea se datu kak-kapítan

datu suldádu da se datu ngámin na nangátu wa tolay kitúni. ²²Ay kane umbet tu an-anà tu Herodias sa babbalásang se magsála kitu àràng de Herodes se ngámin datu sangaili na, ay naganggam tutu wala pà nang tu Herodes se datu sangaili na. Ay tútu nán na kitu babbalásang, “Magadang ka oray iinna, ay idde ku kikaw,” nán na. ²³“Ikari ku tutu wala nga idde ku oray nágan naya piyám, oray gudduwa naya pangiturayán ku,” nán na.

²⁴Ay tútu nawe tu babbalásang nga nepamutù kitu ina na nu nágan natu agngan na kitu ári. Ay nán na, “Nágan naya agngan ku?” nán na. Ay nán natu ina na, “Ya úlu ne Juan na marammawtisár, nán mu,” nán tu ina na. ²⁵Ay tútu nagulli tu babbalásang kitu giyán natu ári se na nán, “Ya úlu ne Juan na mamawtisár ya piyán ku wa iddem kiyà kidi yin na nippapáy ka paláter,” nán na.

²⁶Ay nagpannakit pà nang tu ári, ngamay gapu ta nekar-kari na kitu àràng datu sangaili na, ay akkan na makagi ya akkan kaggína. ²⁷Ay díkod nepilbet na tu úlu tu Juan kitu isa nga guwardiya. Ay tútu nawe tu guwardiya nga pinútul tu Juan nga atán kitu agba-balúdán. ²⁸Ay nilbet na tu úlu nga nippapáy ka paláter, ay se na nga idde pe yin kitu babbalásang. Ay díkod nidde natu babbalásang pe yin kitu ina na. ²⁹Ay kane magina datu tù-tùgúdán tu Juan tu nàwa kaggína, ay nawe da nga inalà tu baggi na ay se da netaman.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay

(Mat 14:13-21; Luc 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰Ay inumbet pe yin datu sangapúlu se duwa nga nebon ne Jesus. Ay kinagi da kaggína ngámin datu kinuw-kuwa da se datu netù-tùgud da. ³¹Ay adu pe datu tolay ya naglalbet kitu giyán da. Ay díkod oray tu mangán, ay akkan matagammu de Jesus se datu tù-tùgúdán na. Ay tútu nán na kaggída, “Mawe tada nga magatittu ta senu makemáng kayu ka bitti,” nán na. ³²Ay tútu nagbiray da ngin na nawe magat-atittu kitu giyán nga áwan tolay.

³³Ngamay adu datu tolay ya nakasingan kaggída kitu neduddúlay da, ay nalásin dada. Ay díkod ngámin datu naggayát kadatu il-ili da, ay nagsasal-ay da ngala ta kumiguru da nga dumatang kitu dúngan de Jesus. Ay nunna da nga nakadatang. ³⁴Ay kane din maglagsi ye Jesus kitu biray, ay nasingan na datu adu tutu wala nga tolay, ay nakalakkán pà nang kaggída kane pak-pakilamtan na nga ummán da ka karneru wa áwan ya magtar-tarakan kaggída. Ay díkod tútu ginayatán na manin tu magtùgud kaggída. Ay adu tu netù-tùgud na kaggída.

³⁵Ay kane din na gumídagídám mala ngin, ay inumbet datu tù-tùgúdán na ngin nga nán da, “Gídám min, ay áwan mà babalay kidi ir-ir-er,” nán da. ³⁶“Ay túya napiya nu papannam mala ngin daya tolay ta senu makammu da kampela

ngin nin na mawe magsápul ka gatárgan da nga kanan da kadaya íli se kadaya babalay kiya lebolebut tada,” nán da. ³⁷Ngamay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Iddán nuda ka kanan da,” nán na. Ay tútu summungbát da kaggína nga nán da, “Kawà na pe ya pangalakkán mi ka igátang mi ka kanan da nga magbanor ka duwa gatut ta denari,^f” nán da ke Jesus. ³⁸Ay tútu nán na, “Piga pikam tu sinápay nu ta? Sinnan nu mán,” nán na. Ay tútu nawe da siningan, ay, “Atán limma bukal se atán duwa nga sissida,” nán da.

³⁹Ay díkod pinagtugaw na nga pinagbabagtu datu tolay kitu kakadtán. ⁴⁰Ay díkod nagbagbagtu datu tolay. Agmamagatut ta tolay tu duddúma nga bagtu, ay aglilimma pílu tu duddúma. ⁴¹Ay se la inalà ne Jesus sin datu limma nga bukal sinápay se datu duwa ngabgi nga sissida, se naglángad ka lángit nga nagiyáman ke Dios gapu kadatun. Ay se na sinappitappig tu sinápay se na pekípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay. Ay nepekípát na pe datu duwa nga sissida kaggída ngámin. ⁴²Ay tútu nagkakán da, ay nabtug da ngámin. ⁴³Ay nakùnud da pikam ka sangapílu se duwa nga baki nga bunna. ⁴⁴Ay limma ríbu tu bílang datu lalláki yala nga nangán.

Tu inannalen ne Jesus kitu otun danum

(Mat 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵Ay kitu ligge ne Jesus nga mamuwà kadatu tolay, ay pinaginunna na ngala ngin datu tù-tùgúdán na nga pinagbatta ta mawe da ka Betsaida nga panidmáng natu pisung. ⁴⁶Ay kane maparbuwát na ngámin nin datu tolay, ay nanùdu pe yin kitu bantay ta mawe ya magkar-karárag.

⁴⁷Ay kane din gid-gidám min, ay uwad din tu biray kitu túlad natu pisung. Ay uwad kam me Jesus kitu bantay nga sissa. ⁴⁸Ay sisinnán na nga masulítan datu tù-tùgúdán na ngin na makauweuwela ta mepasabat tu báli kaggída. Ay kane din danní láwa ngala ngin, ay dinatang nada kitu giyán da. Ay nagdal-dalen kitu otun tu danum. Ay lálápan nada kuma, ⁴⁹ngamay kane masingan da nga magdal-dalen kitu otun tu danum, ay dálin da nu balangobáng, ay tútu nakasáraw da. ⁵⁰Ata nagansing da tutu wala kane masingan da.

Ay tútu dágus sala nga nagúni ye Jesus nga nán na kaggída nga, “Akkan kayu wa magansing ta iyà kam ide,” nán na. ⁵¹Ay tútu nepagtakay kaggída ngin, ay nakusap pe yin tu báli. Ay tútu pinagballà da pà nang ngin. ⁵²Ata oray tu kinuwa ne Jesus kadatu sinápay, ay akkan da pe ya naaw-awátan, áta akkan da mapal-pallíiw datu ur-uray da panggap kitu sinápay.

Tu nammabílag ne Jesus kitu iGenesaret ta magtakit

(Mat 14:34-36)

⁵³Ay kane dummung da ngin ka dammáng nga ittu tu nangibansiyán da kitu biray da, ay gumàdáng da ka Genesaret. ⁵⁴Ay kane maglagsi

^f 6:37 Ya isa nga dinari ay ittu ya suwildo naya magub-ubra ki tangalgaw.

da, ay nalásin datu tolay ye Jesus, ⁵⁵ ay nedámag da kadatu ngámin na tolay kitúni ya íli. Ay díkod nilbetán da ngámin datu magtatakit kitu pagpagiyanán da ke Jesus ta paagásan dada kaggína. ⁵⁶ Ay oray ka wàna tu angngayán ne Jesus nga babbabalay se il-íli se kadatu agtatáwan, ìmuwán pe datu tolay datu magtatakit kaggína ay se da makim-imallà kaggína nga tùbitan da kuma oray tu arumaymá yala natu bádu na. Ay ngámin datu nakatùbit, ay bummílag da.

Ya gagángay nga mepanggap ki panagbaggu

(*Mat 15:1-9*)

7 ¹ Ay isa ngalgaw uwad da nga Pariseo se datu maragtùgud ki lintag nga gayát ka Jerusalem nga inumbet ka giyán ne Jesus. ² Ay kane magkakán da, ay nasingan da nga mangán nala datu duddúma nga tù-tùgúdán ne Jesus nga naragit datu íma da. Akkan da nagbaggu.

³ (Ata kadatu Pariseo se kadatu duddúma nga Judyu, ay kurugan da pà nang tu gagángay datu mannákam da nga akkan da mangán nu akkan da pikam kapiyánan tu magbaggu. ⁴ Ay se páda na pe kadaya gatángan da kadaya sininda, ay akkan da makkán nu akkan munna nga mabguwán. Ay adu pikam daya gagángay datu mannákam da nga pà-pàgan da, ummán kiya aggalinsaw kadaya akap, se aggúgát da kadaya aglutuwán da se datu aruminta da nga bága.)

⁵ Ay tútu nagsaludsud datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag ke Jesus nga nán da, “Tura akkan surútan daya tù-tùgúdán mu daya nasur-súru tada nga gagángay datu mannákam tada mepanggap kiya panagbaggu? Mangán da ngala nga akkan na nagbaggu,” nán da.

⁶ Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Kurug mà tu kinagi natu Isaias ka mepanggap kadakayu wa tolay ya magpi-pimáru nga nán na kídí,

‘Dayáwan dà dedi ya tolay ngamay kiya úni da ngala. Ata ya kurug na, ay adayyu ya ur-uray da kiyà. ⁷ Ay díkod áwan sur-surbi naya panagday-dáyaw da kiyà, áta daya gagángay tolay yala daya isur-súru da, nga nán da nga bílin pe ne Dios sin,’

nán natu nesúrát ta kinagi tu Isaias.”

⁸ “Akkan nu pagan-anu datu bil-bílin ne Dios, ta pà-pàgan nu wa kur-kurugan nin daya sur-súru daya tolay yala,” nán na kaggída.

⁹ Ay nán na pe kaggída, “Dakayu ay nasírib kayu wa mangalílaw kiya bílin ne Dios ta senu mekurug nu daya gagángay nu wa tolay kampela ngin nin,” nán na kaggída. ¹⁰ “Ata nán natu Moses nga, ‘Ipatag mu ya amám se ya inám. Ay ngámin daya makakagi ka nadakè kiya ama na se ina na, ay masápul la matay,’ nán na. ¹¹ Ngamay isúru nu mà nga nu atán tolay nga atán ya iseng na kuma kiya ama na se ina na, ay ipalúbus nu mà nga nán kaggída, ‘Iddè kuma kadakayu idi ka iseng ku kadakayu may akkan ku wa midde yin ta iddè ke Dios,’ nán na. ¹² Ay díkod ipalúbus nu

idi ya tolay, nga áwan na ngala ngin na iseng kiya ama na se ina na. ¹³Ay nu ummán kiyán, ay akkan nu win na pinagan-anu ya bílin ne Dios gapu wala kiya angngikurug nu kadaya gagángay ya isur-súru nu kadaya tolay. Ay adu pikam daya duddúma nga ummán kadedi ya kuk-kuwaan nu,” nán ne Jesus.

Daya mamaragit kadaya tolay

(*Mat 15:10-20*)

¹⁴Ay kirrawán ne Jesus datu tolay, ay se na nán kaggída, “Ginán nu idi ya kagiyan ku kadakayu ta senu maawátan nu pe,” nán na kaggída. ¹⁵“Akkan wayya nga ittu mamar-paragit kiya isa nga tolay daya makkán na, nu di daya meúni na daya mamaragit kaggína. ¹⁶Ay dakayu wa maggigina ay awátan nu lugud ya magina nu,” nán na.

¹⁷Ay tútu pinanáwan ne Jesus sin datu tolay, ay se la nawe kitu balay da. Ay tútu nagsaludsud datu tù-tùgúdán na mepanggap kitu pangárig na. ¹⁸Ay tútu nán na kaggída, “Oray dakayu gane, ay akkan nu wa maawátan?” nán na. “Akkan nu kadi pikam ammu nga oray nágan naya kanan naya isa nga tolay, ay akkan wayya ittu ya mamadakè kaggína. ¹⁹Ata akkan na mawe kiya uray na, nu di mamanda ngala kiya sinay na, ay lumawán kammin.” (Díkod, nepakammu na nga nadalus daya ngámin akakkanan.)

²⁰“Ngamay daya maggayát kiya uray naya tolay, ay ittu dayán daya mamadakè kaggína. ²¹Ata ya uray ya paggayatán daya nadakè a panpanúnut naya isa nga tolay, ummán kiya nadakè a mepanggap kiya laláki se babay se ya magtákw se ya pumatay ²²se manaládag, se magágum se mangultit se duddúma pikam ma kinadakè. Ya umsil se ya mamad-padakè se ya magpang-pangátu se ya magpang-pangrát. Maggayát ngámin dayán ki uray naya tolay. ²³Ay tú ngámin dedi nga nadakè daya mepalawán na maggayát kiya ur-uray daya tolay nga mamaragit kaggída,” nán ne Jesus.

Tu angngurug tu babay nga iSiria

(*Mat 15:21-28*)

²⁴Ay se yala nawe manin ne Jesus kadatu il-íli nga adanni ka Tiro se Sidon. Ay linumnà kitu isa nga balay kitúni, ay piyán na kuma nu áwan ya makammu. Ngamay akkan makaturáy ta nammuwán kammala datu tolay. ²⁵Ay uwad isa nga babay nga atán an-anà na nga babay nga naar-aránan. Nagina na pe yin ya mepanggap ke Jesus. Ay inumbet ta nagukkab kitu àráng ne Jesus nga ²⁶nakim-imallà, ta papatálaw na kuma tu áran na nagunag kitu an-anà na. Ay akkan Judyu tun na babay ta neanà ka Fenisia nga isa nga íli ka Siria. ²⁷Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Akkan rumbang nga alà ta ya akakkanan daya annánà ka ipakkán ta

kadaya átu. Masápul la panganan ta pikam daya annánà,” nán ne Jesus. ²⁸Ay nán tu babay ya summungbát, “Kurug yán Apu, may daya átu, ay kanan da mà pe daya bugta daya annánà kiya sídung tebol da,” nán na.

²⁹Ay tútu nán ne Jesus kitu babay, “Ay gapu kiyán na kinagim, ay mawe ka lugud din, ta nagtálaw win tu áran kitu an-anà mu,” nán na.

³⁰Ay nawe kurug gin tu babay, ay dinatang na ngin tu an-anà na nga magid-idda. Ay nagtálaw kurug gin tu áran kaggína.

Tu inangngágas ne Jesus kitu tolay ya bangngag

³¹Ay nagtálaw manin ne Jesus ka íli ka Tiro se manalen ka Sidon se kitu sakúpan na Decapolis, se magulli kammin kitu dappit pisung ka Galilea. ³²Ay uwad nangilbet ka tolay ya bangngag se tápap pe. Ay se da makim-immàllà ke Jesus nga immán na din.

³³Ay díkod, nead-adayyu ne Jesus tu tolay kadatu adu wa tolay ta senu magadudduwa da kampela ngin nin. Ay se na nedùdù tu intutuldu na kitu talínga natu tolay, ay se na linuluwán se na iikkam kitu díla na. ³⁴Ay se naglángad ka lángit se nakapangtád, se na nán, “Ippata,” nán na. Ay “malútán” ya sarut na. ³⁵Ay dágus sala nga makagina tu tolay pe yin. Ay se nawangdát pe yin tu aggúni na.

³⁶Ay binílin ne Jesus datu tolay nga áwan da kuma nga pangikag-kagiyán nga tolay, ngamay gummagat da mán kammin na nangibàbànán kitu nàwa. ³⁷Ay ngámin datu nakagina kitu dámag, ay pinagballà da nga nán da, “Napiya ngámin daya kuk-kuwaan na,” nán da. “Ta oray bangngag se tápap, ay pakaginaan na se paguniyan na ka napiya,” nán da.

Tu nammangán ne Jesus kadatu appát ríbu wa tolay

(*Mat 15:32-39*)

8 ¹Ay akkan pikam ma nabayág ka panda, ay nagguurnung manin datu tolay kitu giyán ne Jesus. Ay áwan da nga kanan nin. Ay tútu kirrawán ne Jesus datu tù-tùgúdán na, ay se na nán kaggída, ²“Makalakkán nà kadedi ya tolay ta tallu nga algaw da ngin na nebulbulun kadàtada, ay áwan da nga kanan. ³Ay nu papannan kuda nga sibibibisin, ay get mullaullap da kiya dálen. Adayyu pe din ya naggayatán daya duddúma,” nán na.

⁴Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Ay mapaanna ya amangán tada kídi ya ir-ir-er kiya ummán kídi kaadu nga tolay?” nán da. ⁵Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Piga bukal sinápay ya atán kadakayu ta?” nán na. Ay nán da, “Atán pittu,” nán da.

⁶Ay díkod pinagtugaw ne Jesus sin datu tolay kitu lusà. Ay se na inalà datu pittu wa sinápay se na la nga nagiyáman ke Dios, ay se nada sinappitappig, ay se na nepekípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay. ⁷Ay

uwad da pe ya bittè a bibittì a sissida da. Ay inalà pe ne Jesus se na la pe ya nagiyáman ke Dios, ay se na pe nepekipakípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay. ⁸Ay nangán da ngámin, ay nabtug da ngámin pe. Ay nakùnud da pikam ka pittu baki nga bunna da. ⁹Ay moli appát ríbu datu tolay ya nagkakán. Ay se la pinapan ne Jesus datu tolay. ¹⁰Ay nagtakay da pe se datu tù-tùgúdán na kitu biray, se da makítuway kadatu tolay. Ay nawe da ka Dalmanuta.

Tu agpepassingan datu Pariseo ka nakas-kasdáaw ke Jesus
(*Mat 16:1-4*)

¹¹Ay kane din na isa ngalgaw, ay inumbet manin datu Pariseo wa makisuw-suwáy kaggína ta piyán da nga sisímán. Ay ittu tu agpàwa da kaggína ka nakas-kasdáaw wa maggayát ka lángit.⁸ ¹²Ay tútu nakapangtád de Jesus nga nán na, “Taanna, tura piyán pikam mala dedi ya tolay nu atán mepassingan kaggída nga nakas-kasdáaw. Ngamay kurug idi ya nán ku kadakayu nga áwan nin ya mepassingan na pagilasínán nu wa tolay,” nán na.

¹³Ay tútu nagtakay da kammin kitu biray se da panáwan da, ay seda mawe ka dammáng natu pisung.

Ya Pamalbád daya Pariseo
(*Mat 16:5-12*)

¹⁴Ay kane din na atán da ngin kitu dammáng, ay nadamdám da nga naligpanán da ya nagbálun ka sinápáy, ay tang-tangabukal tu atán kaggída kitu biray da. ¹⁵Ay nán ne Jesus kaggída, “Sin-sinnan nu se taronan nu ya pamal-palabbád daya Pariseo se Ari Herodes,” nán na. ¹⁶Ay tútu binàbànan da tu kinagi ne Jesus nga nán da, “Kinagi na tun ta ammu na nga áwan tada bálun nga sinápáy,” nán da.

¹⁷Ngamay nammuwán ne Jesus tu kinagi da. Ay tútu nán na kaggída, “Tura nu pagbàbànanan ya áwan nakapangitúgút kadakayu ka sinápáy? Akkan kayu agpà makaaw-áwat pikam ta! Kumulnit pe yin daya ur-uray nu ta?” nán na. ¹⁸“Simmamata kayu, ay tura nu di masingan! Se sittatalínga kayu pe, ay tura kayu di makagina! Naligpanán nu win ta, ¹⁹tu inannappitappig ku ka limma bukal sinápáy nga para kadatu limma ríbu wa tolay! Ay piga baki datu napnu kitu bunna da nga inùnudán nu ta?” nán na. “Sangapúlu se duwa,” nán da nga summungbát. ²⁰“Ay ummán pe kitu pittu wa bukal la sinápáy ya sinappitappig ku para kadatu appát ríbu wa tolay. Piga baki tu bunna nga naurnung nu?” nán na. Ay, “Pittu baki,” nán da nga summungbát. ²¹Ay se na la nán kaggída, “Ay akkan nu nád pikam mala maawátan tu nán ku?” nán na.

---

§ 8:11 Daya nakas-kasdáaw ay ittu ya pangammuwán da nga e Dios ya nangibon kaggína.

Tu inammakasingan ne Jesus kitu iBetsaida

²²Ay kane atán da ngin ka Betsaida, ay uwad da tolay ya nangilbet ka kúláp ke Jesus, ay nakim-imallà da kaggína nga immán na din.

²³Ay díkod binaybay ne Jesus tu kúláp, se na ilawán kitu babalay. Ay se na luluwán tu mata na se na iparotun tu íma na kaggína, ay se na saludsúdan, “Makasingan ka ngin?” nán na.

²⁴Ay tútu, “Ò. Masingan ku daya tolay may ummán da ka magdaldalen na káyu,” nán na.

²⁵Ay tútu inimmán manin ne Jesus tu mata nату tolay, ay se kappiyánan tu tolay tu isissingan na. Ay tútu nagwada kammin nin tu isissingan na kadatu ngámin nin. ²⁶Ay se la pinapan ne Jesus sin tu tolay kitu balay da, ay binil-bílin na nga nán na, “Akkan ka tagge maw-awe kiya íli,” nán na kitu tolay.

Tu inangngagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus

(*Mat 16:13-20; Luc 9:18-21*)

²⁷Ay netul-túluy de Jesus se datu tù-tùgúdán na tu nagdal-dalen ta mawe da ka íli Cesarea nga sakúpan na Filipos. Ay kaggída nga magdaldalen, ay sinaludsúdan ne Jesus da nga nán na, “Iinna ngà kanu wa nán daya tolay?” nán na.

²⁸Ay tútu nán da nga summungbát, “Nán daya duddúma nga ikaw kanu tu Juan na marammawtisár. Ay e Elias ka kanu wa nán daya duddúma. Ay nán pe daya duddúma nga isa ka nga pagbàbànanan ne Dios kitun nga linumtu,” nán da.

²⁹Ay, “Dakayu, iinna ngà ka nán nu?” nán na kaggída na. Ay e Pedro tu summungbát nga nán na, “Ikaw ya Cristo,” nán na. ³⁰Ay binílin ne Jesus da tutu wala nga akkan da kag-kagiyan tun na mepanggap kaggína ki oray iinna nga tolay.

Tu nunna nga angnngagi ne Jesus kiya katay na

(*Mat 16:21-28; Luc 9:22-27*)

³¹Ay nanggayát kitun na oras, ay ginayatán ne Jesus sin tu mangipakammu kadatu tù-tùgúdán na, nga masápul la adu ya kapal-palakkán naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ta lùsawan daya pangmanàman da nga Judyu se daya ap-apu daya pappádi se daya maragtùgud ki lintag. Patayan da ngamay lumtu kammin kiya mekalu wa algaw. ³²Ay kinagi na tutu wala yán nga akkan na nepà-pàlílí. Ay tútu inaptán ne Pedro we Jesus nga neadudduwa kitu ad-adayyu se na lùsawan. ³³Ay nagbaliwág ge Jesus se umàráng kadatu tù-tùgúdán na se na nga kinalùsaw we Pedro nga nán na, “Umadayyu ka kiyà, Sairu!” nán na. “Ta akkan na panaglam-lammat nga gayát ke Dios ya panaglam-lammat mu, nu di gayát ki tolay yala,” nán na.

³⁴Ay pinaadanni ne Jesus datu tù-tùgúdán na se datu adu wa tolay kaggína, se na nán kaggída, “Ay nu iinna ya maminya nga magbalin ka tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap ki baggibaggi na kampela ngin nin. Ay se na bugtúngan ya krus na, ay se la kumíwid kiyà.

³⁵Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da ka mepanggap kiyà, ay tú dayán daya mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda. Ngamay daya akkan magkikenga kiya biyág da gapu kiyà se kiya Napiya nga Dámag, ay tú dayán daya makasmà kiya pakabiyágan da ka áwan panda. ³⁶Ata áwan wayya nga magun-gun-ud naya isa nga tolay oray nu kuw-kuwa na ya ngámin na atán kídí ya kalawagán, nu killotán na ya pakabiyágan na ka áwan panda. ³⁷Ay áwan pe wayya nga mabalin na idde naya isa tolay ta senu málà na ya pakabiyágan na ka áwan panda.

³⁸Ay nu kípattán nà ya isa nga tolay se iya bàbànan ku kiya pagad-aduwán daya maragbásul se áwan angnurug ga tolay, ay kípattán ku pe, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, nu umbet tà a sittuturáy kiya turáy ne Dios nga Ama ku. Ay kiyán na ilalbet ku ay kabul-bulun ku daya anghel ku,” nán na.

9 ¹Ay se na la nán kaggída, “Ay kurug idi nga kagiyan ku kadakayu, nga atán da kadakayu kídí ya akkan matay panda kiya akasingan da kiya naturáy nga angnituráy ne Dios,” nán na.

Tu nekaussi natu singan ne Jesus

(Mat 17:1-13; Luc 9:28-36)

²Ay kane din annam ngalgaw ka panda, ay nekíwid ne Jesus nge Pedro se de Santiago se Juan nga magwagi. Ay nawe da nga nagatittu kitu alingúdu wa bantay. Ay kitu kaatán da kitúni, ay naussi tu singan ne Jesus kaggída nga magsisíngan. ³Ay tu bádu na, ay pummusà tutu wala pà nang nga áwan makadna kitu pusà na kídí ya kalawagán. ⁴Ay pinagkilát da ngala tu Moses se tu Elias nga makibàbànan ke Jesus.

⁵Ay tútu nán ne Pedro ke Jesus, “Misturu, napiya ngala ta atán kami pe kídí, ta mangwa kami ka tallu wa baw-bawi. Kuwa mu ya isa, ay kuwa Moses ya isa, ay kuwa ne Elias ya isa,” nán na. ⁶Ngamay akkan na urauray tu kinagi na, áta nagansing da tutu wala.

⁷Ay se da la naangpán, ay uwad úni ya nagina da nga naggayát kitu angap, nga nán na, “Tú idi ya An-anà ku wa pà-pàgan ku. Manggína kayu kaggína,” nán na. ⁸Ay kane sinnan da tu lib-lebut da, ay áwan da masingan na kabulun da ngin, nu di e Jesus sala.

⁹Ay kitu annagut da ngin kitun na bantay, ay binil-bílin ne Jesus da nga akkan da ikag-kagi ki oray iinna tu nasingan da panda kitu ilaltu na kammin na nengágan da kitun ka An-anà Tolay. ¹⁰Ay díkod kinurug da tu kinagi na, ngamay nagsisinnaludsúdán da kampela ngin nin tu sarut natu mepanggap kitu ilaltu na kammin. ¹¹Ay se da la nagsaludsud

kaggína nga nán da, “Taanna tura nán daya maragtùgud ki lintag nga munna pikam ma umbet tu Elias nga pagbàbànanan ne Dios,” nán da.

¹²Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Kurug ga munna nga umbet te Elias nga mangappiya kiya ngámingámin. Ngamay di mà a nesúrát kadatu bábànan ne Dios nga masápul la pal-palakkan daya tolay ka napanat ya nengágan da kitun ka An-anà Tolay, se irupat da pe?” nán na. ¹³“Ngamay kagiyan ku kadakayu wa inumbet tin tu Elias, ay kinuwa da ngala kaggína tu piyán da nga ummán kitu nán natu nesur-súrát panggap kaggína,” nán na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a magkangkang
(*Mat 17:14-21; Luc 9:37-43a*)

¹⁴Ay kane makadatang da kitu giyán datu duddúma nga tù-tùgúdán na, ay adu datu tolay ya nasingan da kitúni, ay uwad da pe ya maragtùgud ki lintag nga makisuw-suwáy kadatu tù-tùgúdán na. ¹⁵Ay kane masingan datu tolay ye Jesus, ay naganggam da pà nang, ay tútu nagtatagtág da nga summabat kaggína. ¹⁶Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nágan naya pakisuw-suwayán nu kaggída?” nán na.

¹⁷Ay uwad isa kadatu tolay ya nagkuna nga, “Misturu, nilbet ku kikaw ya an-anà ku wa laláki ta nagunggán áran, nga ittu ya namagúmal kaggína. ¹⁸Ay káda sumru ya sinakit na, ay mìtol lala. Ay magbúgabúgà ya bugung na, ay magngar-ngarasiyat se kumítur pe. Papatálaw ku kadaya tù-tùgúdán mu ya áran, may akkan da mabaal,” nán na.

¹⁹Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Dakayu wa tolay kadedi nga al-algaw nga áwan angngurug. Tagay yà in na molaw ngamay anúsán ku wala ya sumeng kadakayu. Ilbet nu kídi ya an-anà,” nán na. ²⁰Ay tútu nilbet da tu an-anà ke Jesus.

Ay kane masingan natu áran ne Jesus, ay pinagkangkang na tu an-anà. Ay nekálin tu an-anà se magkur-kurisagsag se magbúgabúgà tu bugung na. ²¹Ay nagsaludsud de Jesus kitu ama natu an-anà nga nán na, “Kannungay naya inanggayát nayán mapak-pakuna kiyán ta?” nán na. “Nekab-kabitti na kammala ngin nin,” nán na. ²²“Ay nakírad tutu wala nga isungap naya áran kiya apuy se ipisù na kiya danum nu duddúma ta asippatayan na. Ay túya kalakkán nakami agpà ta sengán nakami nu mabaal mu,” nán na. ²³Ay tútu nán ne Jesus, “Taanna, tura mu nán nu mabaal mu,” nán na. Ay, “Màwa mà ya ngámin kiya tolay ya mangurug ke Dios,” nán na. ²⁴Ay tútu nán tu ama natu an-anà a nesáraw, “Mangurug gà,” nán na. “May sengán nà ta nakapsut ya angngurug ku,” nán na.

²⁵Ay kane masingan ne Jesus datu adu wa tolay nga maglalbet kaggína, ay tútu linùsaw na tu áran nga nán na, “Ikaw wa áran na namagúmal se namagbangngag kídi ya an-anà, lumawán ka, ay maddiaddi ka ngin

kaggína,” nán na. ²⁶Ay tútu nakapáuy tu áran se na pinagkangkang tu an-anà se la nga nagtálaw, ay ummán tutu wala ka innát tu an-anà. Ay tútu nán datu duddúma nga, “Natay!” nán da. ²⁷Ngamay kane immán ne Jesus tu íma natu an-anà se na bangúnan, ay nagsíkád dala nga dágu.

²⁸Ay kane uwad de Jesus kitu balay yin, ay tittu da ngin se datu tù-tùgúdán na. Ay nagsaludsud da kaggína nga nán da, “Taanna, tura mi akkan mapatálaw tu áran?” nán da. ²⁹Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Mapatálaw wala daya ummán kadatun na áran gapu ki kar-karárag,” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Ipakammu manin ne Jesus ya pannakatay na

(Mat 17:22-23; Luc 9:43-45)

³⁰Ay nagtálaw da kitúni nga giyán, ay nanalen da ka Galilea. Ay akkan piyán ne Jesus nga atán makammu kitu giy-giyán na, ³¹áta piyán na nga suruwán datu tù-tùgúdán na. Ay nán na kaggída, “Ipatiliw dà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Patayan dà, ngamay kiya mekalu wa algaw ay lumtu wà kammin,” nán na.

³²Ngamay akkan naaw-awátan datu tù-tùgúdán na tu kinagi na, may magansing da la nga manaludsud kaggína.

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios

(Mat 18:1-5; Luc 9:46-48)

³³Ay se da la dumatang ka Capernaum. Ay kane atán da kitu isa balay kitúni, ay nagsaludsud de Jesus kaggída nga nán na, “Nágan natu pagsuw-suwayán nu kitu dálen?” nán na.

³⁴May áwan makoni a, ta nagsuw-suwayán da nu iinna tu kangatuwán kaggída. ³⁵Ay díkod nagtugaw we Jesus se na pinaderun datu sangapúlu se duwa se na nán kaggída, “Ya maminya nga magbalin ka kangatuwán, ay masápul la ittu kuma ya kababaán kadakayu ngámin se aggína pe ya bátug asassu nu,” nán na.

³⁶Ay se la nangalà ka isa nga an-anà se na ipasíkád kitu àráng da. Ay se na tàboyatan nga nán na, ³⁷“Nu iinna ya mamatag kídí ya an-anà gapu kiya angngurug na kiyà, ay bíláng iyà ya pinatag na. Ay daya mamatag kiyà, ay akkan nala nga iyà ya pinatag da, nu di pe iya nangibon kiyà.”

Pumane kadàtada ya akkan na kumagúra kadàtada

(Luc 9:49-50)

³⁸Ay nán tu Juan ke Jesus, “Apu, nakasingan kami ka tolay nga magusár ki ngágan mu nga magpatálaw ka áran kadaya naar-aránan na tolay, ngamay pinongát mi ta akkan tada mà kabulun,” nán na.

³⁹Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Akkan nu pongatan, ta áwan ya makàwa ka nakas-kasdáaw nga mangusár kiya ngágan ku se nà ala nga

pad-padàsan nin nu kuwa. ⁴⁰Ta nu iinna ya akkan kumagúra kadàtada, ay kabulun tada,” nán na. ⁴¹“Ay dam-damdamman nu idi,” nán ne Jesus nga, “nu iinna ya makidde kadakayu ka danum gapu ta tolay nakayu win ne Cristo, ay akkan wayya nga di magun-gunaán,” nán na.

Ya kuwaan ta kiya gapu naya pakabasúlán ta
(*Mat 18:6-9; Luc 17:1-2*)

⁴²“Ngamay nu iinna nga tolay ya gapu naya pakabasúlán dedi ya annánà nga mangurug kiyà, ay napiya ngala kiyán na tolay nu mabissinán ka abay ya batu ya bùlaw na se la mepisù kiya kadalmán naya bebay. ⁴³Ay díkod nu ímam ya gapu naya pakabasúlám, ay pùdam, ta napi-piya nga pukul ka nga mawe ka lángit may iya duwa íma nga mawe ka impiyernu nga ittu ya giyán naya apuy ya akkan mataatay. ⁴⁴Ay kiyán na giyán ay ittu ya giyán daya aggat ta akkan mataatay se apuy ya akkan mataatay. ⁴⁵Ay páda na pe nu ya síkil mu ya gapu naya pakabasúlám, ay pùdam pe yala, ta napi-piya ngala ya áwan síkil la mawe ka lángit may iya duwa síkil la mawe ka impiyernu. ⁴⁶Ay kiyán na giyán ay ittu ya giyán daya aggat ta akkan mataatay se apuy ya akkan mataatay. ⁴⁷Ay ummán pe nu ya isa matám ya gapu naya akabásul mu, ay tukilan mu wala ngin. Ata napi-piya ya sissa ya matám ma mawe ka pangiturayán ne Dios, may iya duwa mata nga mippan ka impiyernu. ⁴⁸Ay ittu yán ya giyán daya akkan mataatay ya aggat se akkan mataatay ya apuy.

⁴⁹Ata ngámin tolay ay madalusán ka apuy, ta senu áwan nin ya makadadál kaggída nga ummán kiya akakkanan na maasinán ta akkan pe yin na madadál. ⁵⁰Nasurbi ya asin, may nu mippà ya apet na, ay akkan ta mabalin na mapaapet tin. Ay màwa nu din ya màwa naya asin ta senu napiya ya panagbubúlun nu,” nán ne Jesus.

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya magadi
(*Mat 19:1-12; Luc 16:18*)

10 ¹Ay se yala nagtálaw manin ne Jesus kitúni, se la nawe ka probinsiya Judea se kitu panidmáng tu wángag Jordan. Ay adu manin datu tolay ya gummánat kaggína, ay nesúru nada ta ittu tu gangay na.

²Ay uwad da pe ya Pariseo wa inumbet ta magsisim kaggína. Ay nán da kaggína, “Meallang nád kiya lintag, nga magadi ya isa nga laláki kiya atáwa na?” nán da ke Jesus. ³Ay tútu sinungbátan ne Jesus da ka saludsud nga nán na, “Nágan natu bílin ne Moses kadakayu ta?” nán na. ⁴Ay summungbát da nga nán da, “Nepalúbus natu Moses kiya lintag na nga mangwa ya laláki ka kasurátan kiya atáwa na, ay se yala nga magadi,” nán da.

⁵May nán ne Jesus kaggída, “Nepalúbus tu Moses nga magadi kayu kadaya atáwa nu gapu kiya kinasúkir nu,” nán na. ⁶“Ngamay akkan ummán kiyán kuma ya kàwaán na, ta kitu inanggayát natu nekàwa naya kalawagán, ay kinuwa ne Dios ya tolay ka laláki se babay. ⁷Ay gapu kídì, ay panáwan naya laláki daya maganá kaggína ta mawe na kobungan ya atáwa na. ⁸Ay magbalin da nga duwa ka sissa,” nán na. “Ay díkod akkan da nga duwa ngin, nu di da nga sissa ngin. ⁹Díkod, akkan mabalin na pagsibnaan naya tolay ya pinagamung ne Dios,” nán na.

¹⁰Ay kane lumnà da kammin kitu balay, ay sinaludsud manin datu tù-tùgúdán na tu kinagi na. ¹¹Ay nán na kaggída, “Ya laláki nga mangigsán kiya atáwa na, ay se mangatáwa ka sabáli, ay bílang nga manaládag yán. ¹²Ay páda na pe kiya babay, nu magadi pe kiya atáwa na se umatáwa pe ka sabáli ay makidaládag pe yán,” nán na.

Tu angngikarárag ne Jesus kadatu annánà

(Mat 19:13-15; Luc 18:15-17)

¹³Ay uwad da nga nangilbet kadatu annánà da ke Jesus, ta senu immán nada. May kinalùsaw datu tù-tùgúdán na da. ¹⁴Ngamay kane masingan ne Jesus tu kinuwa da, ay nalùsaw. Ay tútu nán na, “Palubúsán nu wala daya annánà nga umbet kiyà. Akkan nuda nga paddiyan, áta ummán kadedi ya annánà daya itur-turayán ne Dios kiya pangiturayán na,” nán na. ¹⁵“Ay lam-lamtan nu idi nga kagiyan ku, nga akkan kurug ga málà kiya pangiturayán ne Dios oray iinna, nu akkan na peturayán ke Dios nga ummán kiya agpeturáy dedi annánà.” ¹⁶Ay tútu inàrun na datu annánà se na iparotun tu íma na kaggída se nada nga nekar-karárag.^h

Tu nabànáng nga bag-bagu

(Mat 19:16-30; Luc 18:18-30)

¹⁷Ay kane din na magrabbuwát te Jesus sin, ay uwad laláki nga inumpal kaggína, ay se magpalintud kitu àráng na nga nán na, “Namáru nga Misturu!” nán na ke Jesus. “Kagiyan mu mán kiyà nu nágan naya kuwaan ku ta senu mabiyág gà ka áwan panda,” nán na.

¹⁸Ay nán ne Jesus kaggína, “Tura nà ingágan ka namáru,” nán na, “ay áwan mà ya namáru nu di e Dios sala!” nán na. ¹⁹“Ay nu mepanggap kitu saludsud mu, ay ammum mà datu bil-bílin ne Dios nga, ‘Akkan ka pumatay, akkan ka manaládag, akkan ka magtákaw. Akkan ka magbusid, akkan ka mangultit. Ipatag mu ya amám se inám,’ nán na,” nán ne Jesus.

²⁰Ay tútu, “Misturu, nanggayát kitu kabittì ku, ay sur-surútan ku ngámin dayán na bil-bílin,” nán natu bag-bagu. ²¹Ay binubutgán ne Jesus ta pinatag na. Ay se na nán, “Atán pikam isa nga masápul la kuwaam.

^h 10:16 Onu “binindisiyonán.”

Mawem iláku ngámin daya kuw-kuwám, ay se mu idde kadaya napubri ya paglakúwám, ay díkod ya bànáng mu, ay atán ka lángit tin. Ay se ka la nga kumíwid kiyà,” nán na.

²² Ay kane magina natu bag-bagu tun, ay naglamma ngala, ay sippapannakit ta namánaw ke Jesus, áta nabànéng pànéng.

²³ Ay se la ummàráng nge Jesus kadatu tù-tùgúdán na se na nán kaggída, “Nganna ya inagsulit daya babànéng nga meráman kiya pangiturayán ne Dios,” nán na. ²⁴ Ay akkan ammu datu tù-tùgúdán tu pamàyanán da kitun na kinagi na. Ngamay netul-túluy ne Jesus tu kagiyan na nga nán na, “Annánà ku, nasulit kurug meráman kiya pangiturayán ne Dios daya tolay ya ittu dala pagtalgad ya kinabànéng da. ²⁵ Ikagi kadakayu nga nalà-lapat tala nga lumbut kiya abbut dágum ya kámel may iya keráman daya nabànéng kiya pangiturayán ne Dios,” nán na.

²⁶ Ay díkod nasdaáwan pànéng datu tù-tùgúdán na nga nán da, “Iinda lugud daya málà kiya pangiturayán ne Dios?” nán da. ²⁷ Ay binubutgán ne Jesus da nga nán na, “Akkan màwa daya tolay yala idi, may áwan ya di màwa ne Dios,” nán na.

²⁸ Ay tútu nán ne Pedro wa summungbát, “Ay paanna kami, ay nigsán mi ya ngámingámin gapu kiya ikikkíwid mi kikaw?” nán na.

²⁹ May nán ne Jesus kaggída, “Ikagi ya kurug kadakayu, nga nu iinna ya namánaw kiya balay na se kadaya wawwági na onu daya ina na se ama na, onu kadaya annánà na onu ya lusà na gapu kiyà se kiya Napiya nga Dámag, ³⁰ ay ad-adu may tu nigsán na ya mepatáli nga midde kaggína kídi ya kalawagán. Ta ad-adu wa babalay se wawwági, se ina, se annánà se lusà ya mepakin-kuwa kaggína, ay se mabiyág pe ka áwan panda nu umbet ya algaw na. Ngamay masápul la mapal-pallà pikam. ³¹ May adu kadaya magkuna nga nangátu da, may aggída ya mebaba. Ay adu pe daya magkuna nga nababa da, may mepangátu da,ⁱ” nán ne Jesus.

Tu mekàlu wa nangngagi ne Jesus kitu katay na
(*Mat 20:17-19; Luc 18:31-34*)

³² Ay kane manùdu da ngin na mameyag ka Jerusalem, ay magin-inunna nge Jesus kadatu malídug nga tù-tùgúdán na. Ay datu gummunud kaggída ay magansing da. Ay pinagatittu ne Jesus datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na se na ikagi kaggída ya màwa kaggína nga nán na, ³³ “Ka Jerusalem ya pameyaggán tada kídi, ay kattoni ay ipatiliw dà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ay ippan dà kadaya nangátu wa pappádi se kadaya maragtùgud ki lintag, ay se dà a papatay gapu kiya

ⁱ 10:31 Ki aggúni nga Griego, nán na nga, May adu daya munna nga mapuddi, ay daya muddi ay mapunna da.

ipabásul da kiyà, ay se dà iáwat kadaya akkan Judyu. ³⁴Ay ug-ogan dà se lut-lutában dà se sap-saplit dà. Ay se dà ala nga patayan. Ngamay lumtu wà kammin kiya mekàlu wa algaw,” nán na.

Tu piyán de Santiago se Juan nga agngan ke Jesus
(*Mat 20:20-28*)

³⁵Ay se la umadanni de Santiago se Juan na annánà ne Zebedeo ke Jesus. Ay nán da kaggína, “Misturu,” nán da. “Piyán mi nga kuwaan mu ya ikagi mi kikaw,” nán da. ³⁶Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nágan naya piyán nu nga kuwaan ku para kadakayu ta?” nán ne Jesus. ³⁷Ay tútu nán da, “Pagtugawan nakami mán na duwa kiya giyán mu nu mangituráy ka. Isa kiya pane diwanán mu, ay isa kiya pane kasígid mu,” nán da.

³⁸Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu wa maaw-awátan ya agngan nu,” nán ne Jesus. “Mabalin nu nád iturdán ya ummán kiya kapar-parigátan ku?” nán na. “Meturad nu nád pe daya meturdán ku?” nán na. ³⁹“Annung mi,” nán da. Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Mabalin na annung nu wa meturdán daya meturdán ku ⁴⁰ngamay áwan ku pagrabngán na magpíli nu iinna ya magtugaw kiya pane diwanán ku se kiya pane kasígid ku. Ata dedi ay para kadaya nangisaganán ne Dios kampela ngin nin,” nán ne Jesus.

⁴¹Ay kane magina datu sangapúlu nga tù-tùgúdán na tun, ay kinalúsaw da de Santiago se Juan. ⁴²Ay tútu kirrawán ne Jesus da ngámin se na nán kaggída, “Ammu nu nga daya agtuturáy daya akkan Judyu, ay itur-turayán da daya tolay. Ay se daya ap-apu kaggída, ay ipassingan da ya kinaapu da kadaya tolay. ⁴³Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu. Ata ya maminya nga mepangátu, ay masápul la aggína ya magsirbi kadaya kabbulun na. ⁴⁴Ay nu iinna kadakayu ya maminya nga mangiapu, ay aggína kuma ya bátug ga asassu nu ngámin. ⁴⁵Ata oray iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay akkan nà a inumbet ta pasirbiyán kadaya tolay, nu di iyà ya magsirbi kaggída. Ay inumbet tà pe nga mebasu ta senu mekáru daya bas-básul daya tolay,” nán na.

Tu nammakasingan ne Jesus ke Bartimeo
(*Mat 20:29-34; Luc 18:35-43*)

⁴⁶Ay dummatang de Jesus sin ka Jerico. Ay kane magtálaw da kitúni yin se datu tù-tùgúdán na se datu adu wa tolay ya ummunud kaggída, ay uwad pe ye Bartimeo, nga isa nga kúláp nga an-anà ne Timeo. Uwad da magtutúgaw kitu bíkat kalsáda. ⁴⁷Ay kane mammuwán na nga lumíwán ne Jesus nga iNazaret, ay nán na nga nesáraw, “Jesus nga gakagaka natu David! Kalakkán nà agpà!” nán na. ⁴⁸Ay adu tolay tu nangalúsaw kaggína nga anawáan da may kinggat na mán kammin tu nagkuna nga, “Gakagaka natu David! Kalakkán nà agpà,” nán na.

⁴⁹Ay tútu nagsínang nge Jesus se na pilbet. Ay tútu kirrawán da nga nán da, “Maganggam ka ngin. Ay gumnikát ka ta karrawán naka,” nán da. ⁵⁰Ay díkod nippà na tu kebál na se nakalagtu nga nawe kitu giyán ne Jesus.

⁵¹Ay nán ne Jesus, “Nágan naya piyám ma kuwaan ku kikaw?” nán na. Ay, “Pakasinnan nà kammin, Misturu,” nán natu kúláp. ⁵²Ay tútu nán ne Jesus, “Mawe ka ngin. Ay makasingan ka kurug gin gapu kiya angngurug mu kiyà,” nán na. Ay dágus sala nga nakasingan nin, ay kummíwid pe yala ngin kade Jesus.

Tu kaganásan na nelalnà ne Jesus ka Jerusalem

(*Mat 21:1-11; Luc 19:28-40; Jn 12:12-19*)

11 ¹Ay kane magiddadatang da ngin ka Jerusalem, ta atán da ngin kitu bantay Olivo wa nagbátán daya íli Betpage se Betania, ay nangipàrob nge Jesus ka duwa kadatu tù-tùgúdán na ²nga nán na, “Mawe kayu kiya amin-dupálan na íli. Ay nu lumnà kayu win, ay masingan nu ya urbun asnu wa nesisílu wa áwan pikam ya nagtakay kaggína. Ay ubbadán nu ta ilbet nu,” nán na. ³“Ay nu atán ya magkuna kadakayu ka, ‘Kannán nu wa ubbadán yán?’ nán na, ay nán nu kaggína nga, ‘Masápul ne Apu, ay ipatulli na kammin pe,’ nán nu,” nán na.

⁴Ay díkod tútu nawe da kurug gin, ay nedúpág gala tu mata da kitu urbun asnu kitu kalsáda nga nesisílu kitu lalàsígán naya isa nga balay. Ay kane ubbadán da ngin, ⁵ay uwad da kadatu magsisífkád kitúni ya nagkuna kaggída nga nán da, “Tura nu ubbadán ya urbun?” nán da.

⁶Ay tútu kinagi da tu pekagi ne Jesus, ay díkod pinálà da kaggída. ⁷Ay tútu nilbet da tu urbun kitu giyán ne Jesus, ay se da la nga nesàlapán datu bádu da kitu addag natu urbun, ay se yala nagtakay ye Jesus.

⁸Ay adu kadatu tolay tu nangisàláp kadatu bad-bádu da kitu kalsáda.^j Ay datu duddúma, ay nagtappád da kadatu pas-pasanga datu kay-káyu se da iap-apán kitu kalsáda. ⁹Ay ngámin datu tolay ya nagin-inunna se datu gumun-gunud kaggína, ay nesar-sáraw da ya, “Madáyaw we Dios!” nán da. “Madáyaw ya inumbet nga nebon ne Apu. ¹⁰Maday-dáyaw ya umbet ta pangiturayán nga ummán kitu pangiturayán tu apuapu tada nga David. Madáyaw we Dios nga kangatuwán,” nán da.

¹¹Ay tútu linumnà e Jesus ka Jerusalem, ay se la nawe kitu templo. Ay kane masingan na ngámin nin datu atán kitúni, ay nawe da se datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na ka Betania, áta gídám pe yin.

Tu nangngiamámug ne Jesus kitu káyu wa gígus

(*Mat 21:18-19*)

¹²Ay kane kaláwa kane inumbet da nga gayát ka Betania, ay nabisinán ne Jesus. ¹³Ay nasingan na tu káyu wa gígus kitu ad-adayyu kitu dálen

^j 11:8 Tu nangisàláp da kadatu bad-bádu da kitu kalsáda tu angngipassingan da ki ammatag da kaggína.

nga nasagúngut. Ay tútu nawe na siningan nu atán búnga na. May áwan na nga nasuwà a búnga na, nu di tittu tu adon na ngala, ta akkan agbubúnga daya gígus lugud. ¹⁴Ay tútu nán na kitu káyu, “Awan nin ya makaramán ka búnga mu win ka panda,” nán na.

Ay nagina datu tù-tùgúdán na tu kinagi na.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu unag natu Templo

(Mat 21:12-17; Luc 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵Ay kane makadatang da ngin ka Jerusalem, ay linumnà e Jesus kitu Templo se na pataláwan ngámin datu maglà-láku se maggà-gátang kitu unag na. Ay nitólán na datu tebol datu maragsupli ka pirà se datu tugaw datu maglà-láku ka ladágan. ¹⁶Ay se na iallang ya atán agtu wa lumíwán kitu amuwág natu Templo. ¹⁷Ay se yala nga mangisúru kadatu tolay nga nán na, “Nán naya nesúrat ta bàbànan ne Dios nga,

‘Ya balay ku, ay mengagánan ka balay ya agkararágan ngámin tolay ked kalawagán,’

ngamay tura nu mán kammin na pinagbalin ka balay daya maragtákaw,” nán ne Jesus.

¹⁸Ay kane magina datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag tun na kinagi na, ay lam-lamtan da ngin na patayan may umamá da ta pagballà ngámin datu tolay tu angngisúru na.

¹⁹Ay kane gidám min, ay nagtálaw da ngin kitu íli.

Tu káyu wa gígus nga nalpug gin

(Mat 21:20-22)

²⁰Ay kane pagmakát tin kane lumíwán da manin kitu gígus, ay nasingan da ngin na nalaylay ngámin nin oray tu arutáng na. ²¹Ay gapu ta nadamdám ne Pedro tu nàwa kitu gidám, ay tútu nán na ke Jesus, “Misturu,” nán na, “sinnam kod tu gígus nga ginedán mu may nalaylay yin,” nán na.

²²Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Mangurug kayu wala ke Dios.

²³Ay kagiyan ku kadakayu nga mabalin nu pe nga nán kídí ya bantay, ‘Magkalit ka kiyán se ka la magpisù kiya bebay,’ nán nu, nga akkan nu wa paggad-gadduwán nga kurugan na màwa ya piyán nu, ay màwa kurug. ²⁴Ay túya kagiyan ku pe kadakayu nga, oray nágan naya piyán nu wa agngan kiya karárag nu, ay kurugan nu nga málà nu kurug, ay midde kurug kadakayu.

²⁵Ay ki peyang nga agkar-karárag nu, ay masápul la pakawanan nu daya ammu nu wa nakabásul kadakayu, ta senu ya Ama nu wa atán ka lángit, ay pakawanan nakayu pe kadaya bas-básul nu,” nán na.

²⁶“Ngamay nu akkan nu pakawanan daya duddúma, ay akkan nakayu pe pakawanan ya Ama nu wa atán ka lángit,” nán na.

Ya saludsud mepanggap kiya naggayatán naya turáy ne Jesus
(*Mat 21:23-27; Luc 20:1-8*)

²⁷Ay nagulli kammin de Jesus ka Jerusalem. Ay kitu kowad ne Jesus nga magdal-dalen kitu unag templo, ay inumbet datu ap-apu datu pappádi se datu maragtúgud ki lintag se datu pangmanàman datu Judyu, ²⁸nga nán da, “Kawà naggayatán naya turáy mu wa mangwa kadaya kuk-kuwaam, ay se iinna ya nangidde kikaw kiyán na turáy?” nán da.

²⁹May nán ne Jesus nga summungbát, “Magsaludsud dà pikam kadakayu, ay nu masungbátan dà, ay túya ikagì pe nu wà naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadaya kuk-kuwaan ku,” nán na. ³⁰Ay nán na, “Wà naggayatán nату turáy tu Juan na marammawtisár? Naggayát ke Dios onu kadaya tolay?” nán na.

³¹Ay tútu nagsisinnaludsud da nga nán da, “Nu nán tada nga naggayát ke Dios, ay, ‘Tura nu lugud da akkan kinurug tu Juan,’ nán na. ³²Ngamay akkan tada makagi nga, ‘Gayát kadaya tolay,’ ” nán da. Ata magansing da kadatu tolay, áta kurugan datu tolay nga kurug isa nga pagbàbànanan ne Dios tu Juan. ³³Ay díkod nán da ngala ngin na summungbát ke Jesus, “Akkan mi ammu,” nán da.

Ay tútu nán pe ne Jesus kaggída, “Akkan ku lugud pe ikagi nu wà naya naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadaya kuk-kuwaan ku,” nán na.

Ya pangárig mepanggap kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan
(*Mat 21:33-46; Luc 20:9-19*)

12 ¹Ay se manin nán ne Jesus nga nagpangárig, “Atán isa nga tolay ya nagmúla ka adu wa úbas, ay se na abutan. Ay nagabbut pe ka abay kitu pínát ta pagaggián da kitu búnga tu úbas ka angngalà da kitu digu na. Ay nangwa pe ka alingúdu wa bal-balay ka pagbantáyan da. Ay se na nga pinatagasinnán ka sabáli tolay, ay se la nawe ka sabáli ya íli.

²Ay kane pinagbubúrás sin, ay nangibon tu makin-kuwa kadatu asassu na nga mawe mangalà kitu kípát na kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan na. ³Ngamay dinugkam mán kammin datu magtag-tagasíngan tu nebon na, se da nga sap-saplit se da pinatálaw wa áwan niddeidde kaggína. ⁴Ay díkod nangibon manin ka sabáli nga asassu, may tinal-talíngu da ka pangkur se da neap-appat. ⁵Ay nangibon manin ka sabáli ya asassu, ay pinatay da mán kammin. Ay ummán nala nga ummán tu kinuw-kuwa da kadatu duddúma pikam ma nebon na. Binaubáut da datu duddúma, ay pinatay da datu duddúma.

⁶May atán pikam isa nga annung na nga ibon. Tu pà-pàgan na nga an-anà na nga laláki. Ay tútu nebon na tu an-anà na, áta nán na kitu lammat na nga, ‘Ipatag da kam agpà ala ya an-anà ku wi,’ nán na. ⁷Ngamay kane masingan datu magtag-tagasíngan kitu kaubásan tu an-anà nату tolay,

ay nán da kitu isaisa kaggída, ‘Tú idi ya magtáwid kídi ya kaubásan. Patayan tada ta senu kuw-kuwa tada ngámin dedi ya tawídan na,’ nán da. ⁸Ay tútu dinugkam da se da nga nippan kitu adayyu kitu kaubásan, ay se da pinatay,” nán na.

⁹Ay se la nán ne Jesus, “Nu umbet tu makin-kuwa kitu kaubásan, ay nágan lugud ya kuwaan na kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan na, nu di nada nga patayan, ay se na ipatagasíngan ka sabáli yin tu kaubásan na,” nán ne Jesus. ¹⁰Ay se na nán kaggída manin, “Akkan nu nád pikam ma nabása kiya nesúráta ta bàbànan ne Dios ya nán na nga,

‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay, ay ittu tu nesulalit nga nagbalin ka kaligdaán na paniínán kiya súli naya balay. ¹¹Kinuwa ne Dios nga ummán kiyán ta ittu ya piyán na. Ay nakas-kasdáaw kadátada yán na kinuwa na,’ ”

nán na.

¹²Ay kane maawátan da nga aggída tu kepapannán natu kinag-kagi ne Jesus nga pangárig na, ay tútu piyán da nga tiliwan, ngamay umamá da kadatu adu wa tolay. Ay tútu nagtatálaw da ngala ngin.

Tu saludsud mepanggap kiya panagbáyad ka buis

(Mat 22:15-22; Luc 20:20-26)

¹³Ay díkod kane magkakápan nin datu Pariseo, ay nagibon da kadatu duddúma nga Pariseo se kadatu bungguy ne Herodes nga mawe ka giyán ne Jesus nga magsisim kaggína kadaya kagiyan na, ta senu atán ya pambár da nga maniliw kaggína nga nán da. ¹⁴Ay tútu inumbet da kitu giyán na, ay nán da, “Misturu, ammu mi nga akkan ka nga magbutabutul. Ay se kurug pe nga isúrum ya mepanggap kiya piyán ne Dios kadátada nga tolay. Ay akkan mu pe ya pagdudúmán daya tolay oray nágan naya sáad da. Ay nágan naya nán mu kídi lugud, magbásul kami nád kiya lintag ne Dios nu magbáyad kami ka buis ke Ari Cesar ka Roma, onu akkan?” nán da. ¹⁵“Magbáyad kami nád, onu akkan?” nán da.

May nammuwán ne Jesus tu agpì-piduman da. Ay tútu nán na kaggída, “Tura dà sisímán ta? Iddán dà mán ka pinaláta nga pirà ta sinnan ku,” nán na kaggída. ¹⁶Ay niddán da ka isa, ay nán na kaggída, “Iinna ya makin-murang se makin-ngágan kiya atán kídi ta?” nán na. “May e ári Cesar,” nán da.

¹⁷Ay tútu nán na, “Idde nu lugud ke Ari Cesar ya pagrabngán na, may idde nu pe ke Dios ya pagrabngán na kampela ngin,” nán na kaggída. Ay nasdaáwan da tutu wala kitu kinagi na.

Ya saludsud mepanggap kiya ilaltu kammin daya natay

(Mat 22:23-33; Luc 20:27-40)

¹⁸Ay uwad da pe nga Saduceo wa inumbet kitu giyán ne Jesus. Daya Saduceo, ay tú dedi daya akkan mangurug kiya ilaltu daya natay. Ay

nagsaludsud da ke Jesus nga nán da, ¹⁹“Misturu,” nán da. “Kinagi natu Moses kitun kitu bílin na kadátada nga Judyu, nga nu matay ya isa nga laláki ay se áwan na nga pútut, ay masápul la atawán naya wagi natu natay tu búkud, ta senu daya pútut da ay mebíláng da ka pútut natu wagi na nga natay. ²⁰Ay uwad pittu wa magwawági nga pabeg lalláki. Nangatáwa tu manákam, may natay yala nga áwan na nga pútut. ²¹Ay díkod inatawán natu mekàduwa nga wagi na tu ípág na. May páda na kam tu nàwa. Natay pe tu laláki nga áwan da pe an-anà. Ay páda na kam pe tu nàwa kitu mekàlu. ²²Ay áwan ya nakapútut kadatu pittu. Ay se yala natay pe yin tu babay. ²³Ay díkod nu iya ilaltu daya natay, iinna ya makin-atáwa kitu babay, ay ummatáwa da mà ngámin na pittu kaggína?” nán da ke Jesus.

²⁴Ay tútu sinungbátan ne Jesus da nga nán na, “Masábag kayu kiya aglam-lammat nu kiyán a, ta akkan nu maaw-awátan ya nesúrát ta bàbànan ne Dios, ay se akkan nu pe ammu ya kababalin ne Dios,” nán na. ²⁵“Ata kiya ilaltu kammin datu natay, ay áwan nin ya maggaattáwa kadaya lalláki se babbay. Ata ummán da ngin kadaya anghel ne Dios,” nán na. ²⁶“Ay nu mepanggap kiya ilaltu daya natay yin, ay kurug ga lumtu da. Akkan nu pikam nabása kitu nesúrát tu Moses ta, kitu inagkuna ne Dios kitu inagpassingan na kitu maggatagatang nga kaykayu nga nán na, ‘Iyà ya Dios ne Abraham, se Dios pe ne Isaac se Dios pe ne Jacob,’ nán na. ²⁷Ata e Dios, ay akkan Dios daya natay, nu di aggína ya Dios daya magbiyág,” nán na. “Kurug tutu wala nga nasábag kayu,” nán ne Jesus kadatu Saduceo.

Ya kapàgán na bílin
(*Mat 22:34-40; Luc 10:25-28*)

²⁸Ay kane magína natu isa nga maragtùgud ki lintag tu nagsuw-suway da se itu napiya nga sungbát ne Jesus, ay inumbet pe, se nagsaludsud pe ke Jesus nga nán na, “Misturu, iinna ya kapàgán pà nang kadaya ngámin na bil-bílin kiya lintag natu Moses?” nán na.

²⁹Ay tútu nán ne Jesus, “Tú idi ya kapàgán pà nang, ‘Gìnán nu wa iIsrael. E Apu wa Dios tada, ay sissa nga Apu. ³⁰Ipas-pasnà mu tutu wala ya amminya mu ke Apu wa Dios mu. Aggína ya pàgam ki ngámin na ur-uray mu se ki ngámin na biyág mu se ki ngámin na bílag mu,’ nán na. ³¹Ay ya mekàduwa ay, ‘Piyán mu ya kasittolay mu nga ummán kiya amminyám kiya baggim,’ ” nán ne Jesus. “Ay áwan lintag ga napà-patag may dedi,” nán na.

³²“Ay kurug ya nán mu Misturu,” nán natu maragtùgud ki lintag. “Kurug ya nán mu wa sissa ya Dios, áwan sabáli yin. ³³Ay se masápul la sissa ya uray naya tolay nga maminya ke Dios se piyán ta ki ngámin na biyág ta, se ki ngámin na bílag ta, se piyán ta pe ya kasittolay ta, nga ummán kiya

amminya ta kiya baggi ta. Ay kurug ga napà-patag pà nang dedi ngam ngámin daya sinidug ga pagbasu se dátun,” nán natu maragtùgud ki lintag.

³⁴Ay kane nammuwán ne Jesus nga nasírib kitu inagsungbát na, ay tútu nán na, “Adanni ka kiya pangiturayán ne Dios sin,” nán na. Kalpasán natun, ay áwan tutu wala ya maketurad da magsaludsud din kaggína.

Ya saludsud nga mepanggap kiya Cristo

(*Mat 22:41-46; Luc 20:41-44*)

³⁵Ay kitu agbàbànán pikam ne Jesus kitu Templo, ay nán na, “Taanna, tura kagiyan daya maragtùgud ki lintag nga e Cristo, ay pútupútut tu Ari David? ³⁶Ay uwad mà nepekagi naya Ispiritu ne Dios kitu David nga,

‘Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka kiya pane diwanán ku panda kiya ammasúkù kadaya kumalínga kikaw,’

nán na. ³⁷Ay nu ‘Apu’ nán natu David kiya Cristo, ay mapaanna lugud ya agbalin naya Cristo ka gaka natu David?” nán na. Ay naganggam pà nang datu tolay ya naggigina kaggína.

³⁸Ay nagtùgud pikam me Jesus nga nán na, “Taronan nu daya maragtùgud ki lintag. Pà gan da ya magdàdàdà a sibbabádu ka adaddu se pà-pà gan da pe ya rispitaran tolay da kiya pagad-aduwán. ³⁹Ay pà-pà gan da pe ya magtugaw kadaya agtutùgawán daya nangátu wa tolay kadaya sin-sinagoga se kadaya pagsasay-ammán. ⁴⁰Ngamay tap-taplan da daya kuw-kuwa daya bubbúkud da babbay, ay se da kadadduwan ya magpi-pikaràrag ka panarukkab da kadaya kuk-kuwaan da nga nadakè. Ngamay nadammat tutu wala ya kapanísán daya ummán kadayán na tolay,” nán na.

Tu nammatag ne Jesus kitu uperta natu búkud da babay

(*Luc 21:1-4*)

⁴¹Ay kane uwad de Jesus kitu templo, ay nagtutùgaw kitu bátug tu aggippayán da ka uperta nga pirà. Ay sin-sinnan na datu tolay ya magippáy kadatu uperta da. Ay adu datu nippáyán datu babà náng. ⁴²Ay uwad pe isa nga napubri nga búkud da babay ya nangipisù ka dudduwa nga sintábu.

⁴³Ay tútu pinaderun ne Jesus kaggína datu tù-tùgúdán na se na nán kaggída, “Kurug idi nga ikagi kadakayu nga bílang ad-adu tu nidde natu napubri ya búkud da babay ngam ngámin na nidde datu duddúma,” nán na. ⁴⁴“Ata datu duddúma, ay nagidde da ngala kadatu surù ala datu bà náng da. Ngamay aggína, ay oray nganna ya kinapubri na, ay nidde na ngámin tu tittu wa pagbiyág na,” nán na kadatu tolay na.

Tu nangngagi ne Jesus kitu karba natu Templo

(*Mat 24:1-2; Luc 21:5-6*)

13 ¹Ay kane lumawán ne Jesus kitu Templo, ay nán natu isa kadatu tù-tùgúdán na kaggína, “Misturu, sinnam kod, nganna ya

inagkadadakkal daya batu-batu na se inagkadadakkal daya bal-balay kiya lebut na,” nán na.

²Ngamay nán ne Jesus nga nesungbát, “Sisinnán mu pikam ngámin dedi ya napiya nga bal-balay kídí, may ikagì kadakayu nga umbet ya algaw nga áwan nala ya mabansi nga maglànù a batu nga di mepúkay,” nán na.

Daya umbet ta kapar-parigátan

(Mat 24:3-14; Luc 21:7-19)

³Ay kitu kowad ne Jesus nga magtutúgaw kitu bantay Olivo wa umàráng kitu templo, ay inumbet de Pedro se Santiago se Juan se Andres kitu giyán na. Ay tittu da kitúni, ay nán da kaggína, ⁴“Ikagim mán kadakami nu nungay naya kàwa ngámin datun. Ay se nu nágan daya pagilasínán mi kiya kàwa ngámin datun,” nán da.

⁵Ay tútu nán ne Jesus, “Magtaron kayu! Akkan kayu wa paal-alílaw ki oray inna! ⁶Ata adu daya tolay ya umbet nga magpamaráng nga magkuna nga, ‘Iyà ya Cristo!’ nán da. Ay adu daya sabágan da. ⁷Ay akkan kayu wa malídug oray madámag nu daya gubagubát se oray magina nu mismu dayán. Ta masápul la màwa ngámin dayán na munna. May akkan pikam ittu ya panda naya kalawagán,” nán na. ⁸“Ata maggugubát pikam daya il-íli ay se maggugubát pe daya il-íli nga iturayán daya à-ári. Ay mangyagyag pe kadaya nagbal-baláki nga giyán, ay se umbet pe ya pinagguulát. May anggayát tala naya kapar-parigátan nu yán.

⁹Ay nu dakayu, ay magtar-taron kayu wala, ta ipatiliw dakayu daya tolay gapu kiya angngurug nu kiyà. Sap-saplit dakayu kadaya sinagoga. Ay ippan dakayu kadaya àráng daya agtuturáy se daya à-ári gapu kiyà, ay tú yanin ya angngipakammu nu kaggída kiya mepanggap kiyà. ¹⁰Ay se masápul pikam pe ya kebàbànan naya Napiya nga Dámag kadaya ngámin il-íli,” nán na.

¹¹Ay se na pe nán, “Ay nu idarum dakayu se dakayu pabasúlan, ay akkan nu punnán na paglídug nu nágan daya isung-sungbát nu. Ata kiya oras na, ay tittu daya mepakammu kadakayu daya isung-sungbát nu. Ata akkan dakayu kampela ngin nin ya magun-úni nu di ya Ispiritu ne Dios.

¹²Ay daya tolay ay papatay da daya wawwági da kampela ngin nin. Ay ummán pe kiyán ya kàwaán daya maggaáma. ¹³Ay kalùsawan dakayu pe daya ngámin tolay gapu kiya angngurug nu kiyà. Ngamay nu iinna ya maketurad panda kiya panda na, ay ittu ya alà ne Dios,” nán na.

Ya kadamtán na kapar-parigátan

(Mat 24:15-28; Luc 21:20-24)

¹⁴“Ay nu masingan nu win tu kadásán na masingan nga atán kiya akkan na kuma kippayán, (Ay maawátan kuma din pà nang naya

magbása) ay daya atán ka Judea, ay masápul la magkakáwe da ngámin kadaya ban-bantay. ¹⁵Ay daya mepas-pasmu wa atán kiya atap daya babalay da, ay akkan da tagge umúlug ga maggalà kadatu kuw-kuwa da nga atán kitu unag tu balay da. ¹⁶Ay daya atán kiya komán da, ay akkan da pe tagge masápul ya umang pikam kadaya babalay da nga mangalà ka bádu da. ¹⁷Ay kiyán na oras, ay kakal-kalakkán daya nabùsit se daya atán na tagíbi. ¹⁸Ay ikarárag nu ke Dios nga akkan din na màwa kiya aggamiyán na. ¹⁹Ata kiyán na algaw, ay napanat pà nang ya kapar-parigátan daya tolay. Ta áwan pikam ma ummán kiyán na nakapar-parigátan daya tolay nanggayát kitu nammersuwa ne Dios kídi ya kalawagán panda kiyán. Ay áwan nin pe ya màwa nga ummán kiyán. ²⁰Ay nu akkan nala nga kinabib-án ne Dios ya algaw nayán na kà-kàwaán, ay áwan tolay ya magbiyág. Ngamay gapu kadaya píli ne Dios, ay túya kinabib-án na ya algaw nayán na panagrig-rígát.

²¹Ay nu kiyán na oras, ay atán da magkuna kadakayu nga, ‘Atán kídi ya Cristo,’ onu, ‘Atán kannán,’ nán da, ay akkan nuda kur-kurugan. ²²Ata daya magpamaráng nga Cristo se daya magpamaráng nga pagbàbànanan ne Dios, ay maglaltuwád da ngin kiyán na al-algaw. Mangipas-passingan da kadaya nakas-kasdáaw pà nang nga mà-màwa ka pangalílaw da kadaya tolay. Ay nu mabal-balín kuma ngala ay ialílaw da pe daya píli ne Dios ka tolay na. ²³Ngamay magtar-taron kayu. Oray ta nekagi ya ngámingámin nin kadakayu,” nán na.

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay

(Mat 24:29-31; Luc 21:25-28)

²⁴“Ay nu mabalin ngámin dayanin na rig-rígát, ay maggibat pe yin ya mata, ay akkan pe yin na pumaláng ya búlán. ²⁵Ay metà nagán pe daya bittuwan ka lángit se makínin pe daya duddúma pikam nga atán ka lángit.

²⁶Ay tú yanin ya akasingan da ngin kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya umbet tin na mebulun ki angap. Ay masingan da pe ya kinaturáy ku pà nang se iya kinadáyaw ku. ²⁷Ay se ku wala ibon daya anghel ne Dios nga magurnung kadaya ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga maggayát kadaya ngámingámin na giy-giyán ked kalawagán,” nán ne Jesus.

Ya pakelasínán kiya ilalbet kammin ne Jesus

(Mat 24:32-35; Luc 21:29-33)

²⁸“Ay damdamman nu ya mà-màwa kadaya káyu wa gígus. Ata nu maglannuway da ngin, ay ammu nu win na tagay yin ya agdagun na. ²⁹Ay ummán pe kiyán nga nu masingan nu win datun na kinag-kagi a mà-màwa, ay ammu nu pe yin na tagay tutu wala pe yin ya ilalbet

ku. ³⁰Ay ikagì tutu wala kadakayu nga màwa ngámin dedi ki di pikam katay ngámin daya tolay kadedi ya al-algaw. ³¹Madadál lala ya lángit se ya kalawagán, may ya bàbànan ku ay, akkan da wayya nga di màwa,” nán na.

Awan makammu kiya ilalbet kammin ne Jesus

(Mat 24:36-44)

³²“Ay nu iya algaw se oras nga kàwa dayán, ay áwan ya makammu. Oray daya anghel ne Dios, ay oray iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Tittu ya Ama nga atán ka lángit ya makammu. ³³Magtaron kayu lugud se sissasagána kayu kuma peyang ta akkan nu lugud ammu nu nungay na ya kàwa nayán. ³⁴Ata ya kàwaán na ay meárig kiya kuwaan naya isa nga tolay nga mawe ka adayyu wa íli. Nga nu panáwan na ya balay na, ay patagasinnán na kadaya asassu na, ay ibílin na pe ya kuwaan naya isaisa kaggída. Ay ummán pe ya guwardiya, bilínan na nga magguwardiya kiya gagyangán na.

³⁵Ay díkod magsagána kayu peyang ta akkan nu ammu nu nungay naya ilalbet naya makin-balay, bárang kiya gid-gidám onu kiya túlad gabi onu kiya danní láwa, onu kiya pagmakát. ³⁶Ay get tala nga malàdadán kayu, ay dangan nakayu wa matúdog. ³⁷Ay daya kinag-kagì kadakayu, ay ittu pe ya kagiyan ku kadaya ngámin tolay,” nán na.

Tu aggutad da nga mamatay ke Jesus

(Mat 26:1-5; Luc 22:1-2; Jn 11:45-53)

14 ¹Ay duwa ngalgaw wala ngin se yala nga itu algaw wa piyasta nga panagbabasu se itu anngán da ka sinápay ya áwan pamalbád. Ay datu ap-apu datu pappádi se datu maragtúgud ki lintag, ay magsap-sápul da ka pamàyanán da ta senu nalingad ya anniliw se ammatay da ke Jesus. ²Ata nán da nga, “Akkan tada nga ipàmu ki piyasta ta get tala nu maggariguddò daya tolay,” nán da.

Tu inangngípu natu babay ke Jesus ka talibangug

(Mat 26:6-13; Jn 12:1-8)

³Ay kane atán nin de Jesus ka Betania kitu balay ne Simon, tu naglappang kitun, ay uwad isa nga babay ya inumbet kitu giyán ne Jesus, kitu kowad da nga mangán. Ay uwad netúgut na nga tangabutilya nga talibangug nga nangína pà nang, ta nàwa ka nardo nga áwan na nga kibukibug. Ay linùtán na tu butilya, ay se na nga isiyasiyà tu talibangug kitu úlu ne Jesus. ⁴Ngamay kane masingan datu duddúma nga tolay kitúni, ay nagsabbat tu uray da nga nán da kitu isaisa kaggída, “Tura na dadàlan ya talibangug na,” nán da.

⁵“Neláku na kuma ka tallu gatut ta denari^k yán se na idde kuma ya paglakúwán na kadaya napubri,” nán da, ay se da linúsaw tu babay.

⁶Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Bay-án nu wala a. Tura nu pe ya lùsawan, ay napiya mà ya kinuwa na kiyà,” nán na. ⁷“Ta daya napubri, ay kabul-bulun nuda peyang, ay oray nágan na nga oras, ay annung nu ya sumeng kaggída, ngamay nu iyà ay akkan nà atán peyang kadakayu. ⁸Ay kinuwa na ya kabailán na. Idi ya nangngípu na kiyà kídi ya talibangug ay angngisagána na kiyà kiya pannaketaman ku. ⁹Ay ikagì kadakayu nga oray kawà na ked kalawagán ni ya kebàbànanan naya Napiya nga Dámag, ay mebàbànan pe ya kinuwa nedi ya babay ka panamdammán daya tolay kaggína,” nán ne Jesus.

Tu angngipatiliw ne Judas ke Jesus

(Mat 26:14-16; Luc 22:3-6)

¹⁰Ay se yala nga nawe pe yin tu Judas Iscariote nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na kitu giyán datu ap-apu datu pappádi, ta mawe na iamomán kaggída ya anniliw da ke Jesus. ¹¹Ay kane mammuwán datu ap-apu datu pappádi, ay nagpatag da. Ay tútu kinariyán da ngin ka pirà. Ay tútu isingasingan na pe yin tu oras nga napiya nga angngipatiliw na ke Jesus.

Tu nuddi nga nepanggidám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

(Mat 26:17-25; Luc 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹²Ay kitu munna nga algaw natu piyasta nga angngán da ka sinápay ya áwan pamalbád, (nga ittu pe tu algaw natu agbasu da ka karneru) ay nán datu tù-tùgúdán ne Jesus kaggína, “Kawà na ya piyám ma pangisaganán mi ka panggidám tada kídi ya piyasta?” nán da.

¹³Ay tútu nebon na datu duwa kaggída nga nán na, “Mawe kayu kiya íli, ay saktan nakayu ya isa nga laláki nga sikkaagtu ka tangaamutu nga danum, ay kumíwid kayu win kaggína. ¹⁴Ay lumná kayu pe kiya balay nga langkan na, ay se nu wala nán kiya bumalay nga, ‘Pasaludsud ne Misturu nu ka wàna nga kuwartu kanu ya panggidáman na se daya tù-tùgúdán na kídi ya piyasta nga panagbabasu,’ nán nu,” nán na. ¹⁵“Ay itùgud na kadakayu ya amingúdu wa kuwartu wa abay, ay se atán ngámin pe yin daya masap-sápul kitúni. Ay kitúni ya pangisaganán nu kiya panggidám tada,” nán ne Jesus kadatu duwa. ¹⁶Ay díkod, nawe yin datu duwa kitu íli, ay nasmà da kurug ngámin tu kinagi ne Jesus kaggída. Ay tútu nesagána da ngámin nin tu panggidám da kitun na piyasta.

¹⁷Ay kane gidám min, ay inumbet nge Jesus kitúni yin se datu sangapúlu se duwa. ¹⁸Ay kitu kowad da ngin na magkakán, ay nán

^k 14:5 Ya tallu gatut ta denari ay ittu ya suwildo naya isa nga tolay ki makadagun.

ne Jesus kaggída, “Ikagì tutu wala kadakayu nga atán kadakayu nga kaduwà a mangán ya mangipatiliw kiyà,” nán na. ¹⁹Ay nagpannakit datu tù-tùgúdán na, ay tútu nagsaludsud tu isaisa kaggída ke Jesus nga nán da, “Iyà ya nán mu?” nán da. ²⁰Ay tútu nán na kaggída, “Ya isa kadakayu wa sangapúlu se duwa nga mepúnu kiyà ka pangidnattán ka sinápáy, ay aggína,” nán na. ²¹“Ngamay màwa mà kammala ngin nin kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya ummán kitu nesúrat ta bàbànan ne Dios mepanggap kiyà. Ngamay kakal-kalakkán ya toláy ya mangipatiliw kiyà. Napi-piya kuma ngala kaggína nu akkan na neanà,” nán na.

Tu nuddi ya nanggídám ne Jesus

(Mat 26:26-30; Luc 22:15-20; 1 Cor 11:23-25)

²²Ay kitu agkakán da, ay nangalà e Jesus ka sinápáy, ay se yala nga nagiyáman se na la sinappitappig, ay se na la nidde kaggída, ay se na la nga nán, “Alà nu idi ta kanan nu. Tú idi ya baggi,” nán na.

²³Ay se na la pe inalà tu binásu wa inuman da. Ay kane mabalin magiyáman, ay nidde na pe kaggída ta senu umminum da ngámin kitúni. ²⁴Ay nán na kaggída, “Tú idi ya dágà a katungpálan naya baru nga kari ne Dios kadaya toláy. Mearúyut ya dágà ta senu mapakawan daya bas-básul daya adu wa toláy. ²⁵Ay ikagì kadakayu nga akkan nà in na uminum kídì ya mainum nga nàwa ki digu búnga úbas, panda kiya algaw wa angnginum ku manin nu atán nà in kiya pangiturayán ne Dios.”

²⁶Ay kane mabalin da nga mangansiyon ka isa nga kansiyon, ay lummawán da ngin, se da nawe kitu bantay Olivo.

Nepainunna ne Jesus nga kinagi ya angngituláyaw ne Pedro kaggína

(Mat 26:31-35; Luc 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷Ay nán ne Jesus kaggída ngámin, “Kídì yin na gabi, ay pagtataláwan dà ngámin nin gapu kiya màwa kiyà. Ata atán ya nesúrat kiya bàbànan ne Dios nga nán na,

‘Patayan ku ya magtag-tagasíngan kadaya karneru, ay masip-siparà daya karneru,’

nán na,” nán ne Jesus. ²⁸“Ngamay nu lumtu wà kammin, ay inunnaán takayu ka Galilea,” nán na.

²⁹Ay tutu nán ne Pedro kaggína, “Oray nu pagtataláwan daka ngámin, ay akkan taka paglikudán,” nán na. ³⁰Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Kagiyan ku tutu wala kikaw nga kídì yin na gabi, ki di pikam ma kapamidduwa daya anù a magittaráut, ay namìluwán nà in na netuláyaw,” nán na. ³¹Ay tútu nag-aggat lugud din tu nangnguna ne Pedro ka, “Oray nu metangatay yà kikaw, ay akkan taka ituláyaw,” nán na. Ay ittu pe yán tu kinagi ngámin datu tù-tùgúdán na.

Tu nagkar-kararang ne Jesus ka Getsemani

(Mat 26:36-46; Luc 22:39-46)

³²Ay tútu nawe da ngin kitu giyán na Getsemani. Ay kane dumatang da, ay nán na kadatu tù-tùgúdán na, “Magtutúgaw kayu wala kídi ta mawe yà a magkar-kararang,” nán na. ³³Ay nebulun na de Pedro se datu duwa nga magwagi, de Santiago se Juan. Ay se yala nagpannakit se nariribù pàrang. ³⁴Ay se na nán kaggída, “Magpannakit tà pàrang, ay ummán nà ka matay gapu kídi ya pannakit ku. Magbansi kayu kídi ngamay mepagpúyát kayu wala kiyà,” nán na.

³⁵Ay tútu nawe kitu ad-adayyu, ay se la nagukkab kitu lusà se magkararang, nga nu mabalin kuma ay melísi kitun na màwa kaggína. ³⁶Ay nán na “Ama, mabalin mu kuwaan ya ngámingámin,” nán na. “Nu mabalin kuma ngala, ay ilísi nà kídi ya pannakatay ku, ngamay akkan ya piyán ku ya masúrut, nu di ya piyán mu kampela ngin nin,” nán na.

³⁷Ay kane umbet kitu giyán datu tallu, ay dinatang nada nga magkakatúdog. Ay tútu nán na ke Pedro. “Simon, matúdog ka ta? Akkam mabaal, gane, ya mepagpúyát kiyà ka oray isa ngala nga oras! ³⁸Magpúyát kayu se magkararang kayu ta senu malisiyán nu din daya kapar-paroán nu. Ata kurug ga piyán nu kiyà uray nu ya akkan meparò, ngamay nakapsut ya baggi nu,” nán na.

³⁹Ay se la nawe manin na nagkararang, ay ittu na kam tu nekararang na. ⁴⁰Ay se la inumbet manin kitu giyán da, ay dinatang nada manin na magkakatúdog, áta akkan da tutu wala nga marngát datu mata da. Ay akkan da ammu nu nágan tu kagiyán da kaggína.

⁴¹Ay kitu kapamilu na ngin na manatang kaggída, ay nán na kaggída, “Matúdog kayu pikam ma magimáng? Annung na yanin. Ay inumbet tin tu oras nga angngipatiliw da kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay kadaya tolai ya maragbásul. ⁴²Ay bumángun kayu ta mawe tada ngin. Sinnan nu kod. Atán nin tu nangipatiliw kiyà,” nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus

(Mat 26:47-56; Luc 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay inumbet tu Judas nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na. Kabulun na datu adu pàrang nga tolai ya nagtagiampiláng se nagtagipapangkur nga nebon datu ap-apu datu pappádi, se datu maragtùgud ki lintag, se datu pangmanàman datu Judyu. ⁴⁴Ay nekagi na ngin kadatu tolai tu pangilasínán da ke Jesus nga nán na, “Ya tolai ya ummàán ku, ay aggína. Ay tiliwan nu se nu wa guwardiyaán na ippan nin,” nán na. ⁴⁵Ay díkod, kane umbet, ay nagkaw-át ke Jesus se na nán, “Misturu,” nán na, se na inummàán.

⁴⁶Ay tútu dinugkam da nge Jesus. ⁴⁷Ay inásut natu isa kadatu kabbulun ne Jesus tu ampiláng na, ay se na nesapgut kitu asassu natu nangátu wa pádi. Ay nataptáp pala tu talínga na.

⁴⁸Ay se yala nga nán ne Jesus kadatu tolay, “Tirung ngà ka nán nu ta! Tura kayu nagtagiampiláng se nagtagipapangkur ra inumbet ta maniliw kiyà! ⁴⁹Inalgaw wà mà a magtùgud kiya templo, ay tura dà akkan tiniliw kitun kam!” nán na. “Ngamay nàwa idi ka pakatungpálan datu nesur-súrát datu pagbàbànanan ne Dios kitun.”

⁵⁰Ay tútu nagtataláwan datu tù-tùgúdán na. Ay piniddudoray da ngala ngin.

⁵¹Ay uwad kam isa nga bag-bagu wa nangunud ke Jesus nga sikkikebál lala. Ay dinugkam da. ⁵²Ngamay tittu tu kebál na ngala tu nálà da. Ay díkod nagtálaw wala nga sissusoba.

Tu inagbustigár da ke Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi

(Mat 26:57-68; Luc 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³Ay se da la nga nippan ne Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi. Ay nagguurnung ngámin nin datu maragtùgud ki lintag se datu pangmanàman da. ⁵⁴Ay ummunud pe ye Pedro, may nagpal-palodi yala. Namanda kitu amuwág tu balay natu nangátu wa pádi. Ay nepagtutúgaw kadatu guwardiya kitúni nga mepagginúdu.

⁵⁵Ay datu ap-apu datu pappádi nga nagguurnung kitúni se datu duddúma nga ap-apu, ay magsap-sápul da ngin ka ipabásul da ke Jesus, ta senu mabalín da nga papatay. Ngamay áwan da masmà a básul na. ⁵⁶Ay adu pe datu magsistígu ka busid kammala ngin nin, may akkan maggaannúgut datu kagiyan da. ⁵⁷Ay uwad da pe kaggída datu nagsíkád nga magsistígu ka busid nga nán da, ⁵⁸“Nagina mi tu kagiyan na nga nán na, ‘Gabbán ku idi ya templo nga kinuwa tolay, may ki unag tallu ngalgaw, ay mangipasíkád dà kammin ka sabáli nga akkan tolay yin ya mangwa,’ nán na.” ⁵⁹Ngamay akkan na maggaannúgut datu kag-kagiyan da nga ipabásul da kaggína.

⁶⁰Ay tútu nagsíkád tu nangátu wa pádi se na nán ke Jesus, “Inna ya mesungbát mu kiyán na ipabásul da kikaw?” nán na. ⁶¹Ngamay akkan nagun-úni ye Jesus. Awan na tagge nibág. Ay díkod nagsaludsud manin tu nangátu wa pádi kaggína nga nán na, “Ikaw ya Cristo nga An-anà ne Dios nga kangatuwán?” nán na.

⁶²“Iyà mà lugud,” nán na. “Ay masingan nu win nu kuwa nga iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay ay magtutúgaw wà kiya padne diwanán ne Dios nga katurayán. Ay masingan dà pe nga umbet ta mebulun ki angap nga maggayát ka lángit,” nán na.

⁶³Ay tútu pinisi natu nangátu wa pádi tu bádu na kampela ngin nin ta nakarungat. Ay nán na, “Akkán tada masápul lin daya sistígu,” nán na. ⁶⁴“Ata nagina nu win ya kinagi na nga pangirupat na ke Dios. Nágan lugud ya kapanunútán nu?” nán na kadatu tolay.

Ay ngámin da ngin ya mamabásul kaggína, ay se da nán na, “Masápul la matay!” nán da. ⁶⁵Ay se linutában datu duddúma tu murang na. Ay

se da pe ya amitangngán se da nga sulúngan. Ay se da nán kaggína, “Gattuam mán lugud ya nanúlung kikaw,” nán da. Ay se la simpit datu guwardiya pe kane itálaw da ngin.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus

(*Mat 26:69-75; Luc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶Ay kitu kowad ne Pedro wa magtutúgaw kitu amuwág, ay inumbet tu isa kadatu babbay ya asassu natu kangatuwán na pádi. ⁶⁷Ay kane masingan na nge Pedro wa magginúdu, ay kinappiya na nga pinalingig nga nán na, “Kabulun naka mà pe ne Jesus nga iNazaret a!” nán na. ⁶⁸Ngamay netuláyaw ne Pedro nga nán na, “Akkan ku am-ammu ya nán mu,” nán na. “Ay akkan ku pe ya maawátan ya kag-kagiyam,” nán na.

Ay se yala nawe kitu lalásígán. ⁶⁹Ay uwad manin na asassu wa babay ya nakasingan kaggína kitúni, ay nán na kadatu atán kitúni, “Kabulun ne Jesus pe idi ya tolay,” nán na. ⁷⁰Ngamay netuláyaw manin ne Pedro.

Ay kane daddán manin, ay umadanni datu atán kitúni ke Pedro, ay nán da, “Kurug mà! Ikaw ya isa kaggída ta iGalilea ka mà,” nán da. ⁷¹Ay tútu pinagsingánan na tu baggi na nga nagsipata nga nán na, “Akkan ku am-ammu yán na tolay nga kag-kagiyam nu,” nán na.

⁷²Ay ittu pe yin tu kapamidduwa datu anù a magittaráut. Ay ittu pe yin tu inakadamdam ne Pedro kitu kinagi ne Jesus kaggína nga, “Kiya di pikam kapamidduwa daya anù a magittaráut ay namiluwán nà in na netuláyaw,” nán na. Ay tútu summángit tutu wala.

Tu nangngippan da ke Jesus ke Pilato

(*Mat 27:1-2, 11-14; Luc 23:1-5; Jn 18:28-38*)

15 ¹Ay kane din na pagbarngát tin, ay nagguurnung datu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman daya Judyu se datu maragtùgud ki lintag se ngámin datu ap-apu da, ta paggaamomanán da nu nágan tu pamàyanán da ke Jesus. Ay inalà da nge Jesus se da pingílan datu íma na, ay se da ippan ke Pilato. ²Ay tútu nagsaludsud de Pilato wa nán na, “Ikaw ya ári daya Judyu?” nán na. Ay tútu, “Ò, mà, kurug ya kinagim,” nán ne Jesus.

³Ay gapu ta adu datu ipab-pabásul datu ap-apu datu pappádi kaggína, ⁴ay tútu nán tu Pilato, “Awan mu agpà tutu wala nga mesungbát ta!” nán na. “Sinnam kod, adu daya ipab-pabásul da kikaw,” nán na. ⁵Ay akkan tagge sinung-sungbátan ne Jesus. Ay tútu pagballà ne Pilato.

Tu anngipapatay da ke Jesus

(*Mat 27:15-26; Luc 23:13-25; Jn 18:39–19:16*)

⁶Ay ki peyang nga piyasta, ay nepagangay kaggína ya mangipalawán ka isa nga bálud da pepalawán daya tolay. ⁷Ay kitun na oras, ay atán

tolay ya nagnágagan ka Barrabas nga atán ka agba-balúdán. Ay uwad da pe ya kabbulun na nga nabálad gapu kitu angngagúra da ki gubirnu se pummatay da pe.

⁸Ay tútu nawe datu adu wa tolai ke Pilato nga magpepalawán kaggína nga ummán kitu gangay na. ⁹Ay díkod tútu nán ne Pilato kaggída, “Piyán nu lugud nu pepalawán ku kadakayu ya ári nu wa Judyu?” nán na. ¹⁰Ata nammuwán na nga gapu kitu ásil datu ap-apu datu pappádi tu nangidarum da ke Jesus kaggína. ¹¹Ay díkod nesug-sugsug datu ap-apu datu pappádi datu tolai nga tu Barrabas tu pepalawán da ke Pilato.

¹²Ay tútu nán manin ne Pilato kadatu tolai, “Nágan lugud naya piyán nu wa kuwaan ku kiya nán nu wa ári nu wa Judyu?” nán na. ¹³Ngamay nán da ngámin na nesar-sáraw, “Pelansám ki krus,” nán da. ¹⁴“Taanna ta!” nán na. “Nágan naya básul na ta!” nán na. Ngamay kinggat da mán kammin tu inangngisáraw da ka, “Pelansám ki krus,” nán da.

¹⁵Ay díkod gapu ta piyán ne Pilato wa paanggamman datu tolai, ay tútu nepepalawán na tu Barrabas. Ay e Jesus, kane mabalin na nga pasaplit, ay neáwat na kadatu suldádu senu ilansa da ka krus.

Tu nammà-paultu datu suldádu ke Jesus

(Mat 27:27-31; Jn 19:2-3)

¹⁶Ay díkod datu suldádu, ay nilnà da nge Jesus sin kitu unag natu balay natu gobernador. Ay se da ayabán ngámin nin datu kabbulun da, aggída nga tangabatalyon. ¹⁷Ay se da linàbu tu bádu ne Jesus se da kammin baduwán ka daggáng, ay se da nga nangilung ka pas-pasanga nga sirrarasi, ay se da nepasagápaw kaggína. ¹⁸Ay se da sal-saluduwan nga nán da kanu mà, “Madáyaw ya ári daya Judyu!” nán da. ¹⁹Ay se da ipangkur tu tàdukud ári kanu mà kitu úlu na se da linut-lutában, ay se da magpalintud kitu àráng na nga magpi-pidáyaw kaggína. ²⁰Ay kane mabalin da nga mangug-og kaggína, ay linàbu da kammin tu daggáng nga bádu se da ipabádu kammin tu kurug bádu na. Ay se da ilawán na ippan nin nga ilansa ki krus.

Tu nangngilansa da ke Jesus kitu krus

(Mat 27:32-44; Luc 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹Ay kane makawáyad da ngin, ay uwad nesabat da nga tolai ya Simon tu ngágan na nga iCirene nga naggayát kitu íli da. Ay pinílit datu suldádu wa nepakagtu kaggína tu krus ne Jesus. Idi ya Simon, ay ama de Alejandro se Rofu. ²²Ay nippan da nge Jesus kitu giyán nga nengágan da ka Golgota. (Ya sarut na, ay giyán naya Tuláng Ulu.) ²³Ay se da penuman ka básí nga nakibugán ka digu kaykayu wa míra, may naddi na ininum. ²⁴Ay nelansa da nge Jesus sin kitúni kitu krus. Ay se nagguwarán datu suldádu tu bádu na sigun kitu nabúnut da kitu nagbibinnúnut da.

²⁵Ay sir-sirnà in kitu nangngilansa da kaggína kitu krus. ²⁶Ay uwad karátula kitu paningúdu tu úlu na nga nesurátan natu ipabásul da kaggína nga nán na, “Ya ári daya Judyu,” nán na.

²⁷Ay uwad da pe nga duwa nga tirung nga negindán da kaggína nga nelansa kadatu krus da. Nepanin-túlád da nge Jesus kaggída nga duwa. ²⁸Ay díkod nàwa kurug tu nesúrát kiya bàbànan ne Dios nga nán na, “Nebulun da kadaya maragbas-básul,” nán na. ²⁹Ay datu maglilíwán na tolay, ay pináapáas da nga nán da nga magwing-wingíwing, “Di mu mà nán nga gabbán mu ya templo se mu la nga ipasíkád kammin ki unag tallu nga algaw?” nán da. ³⁰“Umúlug ka mán lugud kiya krus mu ta senu mabiyág ka,” nán da.

³¹Ay ummán pe kiyán tu nangug-og datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag. Ay nán da, “Biyágan na daya duddúma nga tolay, ay rán na akkan mabiyág ya baggi na kampela ngin nin,” nán da. ³²“Ay sinnan tada mán ya Cristo nga ári daya ísrael la nán na, nu makolug kiya krus na, ay túya kurugan tada,” nán da. Ay nepagarát pe datu duwa nga negindán kaggína nga nelansa nga nepamáas kaggína.

Tu nekatay ne Jesus

(Mat 27:45-56; Luc 23:44-47; Jn 19:28-30)

³³Ay kane mangalintutúgu win, ay naggibat tutu wala tu kalawagán panda kitu namreg na. ³⁴Ay kitu inamreg na ngin, ay nán ne Jesus nga nepáuy, “Eloi, Eloi, lema sabactani!” nán na. Ya sarut nayán ay, “Dios ku, Dios ku tura nà pinagdudoray!” nán na.

³⁵Ay kane magína datu duddúma nga atán kitúni tu kinagi ne Jesus, ay nán da, “Gínán nu kod. Karrawán na nge Elias,” nán da. ³⁶Ay nanagtág tu isa kaggída nga nawe nangalà kitu ummán ka lúmut, se na idsam kitu lassam. Ay se na isarípit ka adaddu wa bilà se na idawát kitu bugung ne Jesus se na nán, “Sinnan tada mán nu umbet kurug ge Elias nga manátág kaggína kiya krus,” nán na.

³⁷Ay se la nakapáuy manin ne Jesus, ay ittu win tu nepappan natu biyág na.

³⁸Ay ittu pe idi tu sinindán natu abay pà nang nga kurtína kitu unag natu templo ga napagkaduwa nanggayát kitu paningúdu panda kitu panigad. ³⁹Ay kane masingan natu kapitán datu suldádu wa magsisíkád kitu àráng ne Jesus tu inanggassát na, ay nán na, “Kurug ga An-anà ne Dios ide ya tolay,” nán na.

⁴⁰Ay adu pe datu babbay ya magsisíkád kitu ad-adayyu wa magsisíngan. Datu duddúma kaggída, ay de Maria Magdalena se Salome se Maria nga ina de Santiago se Jose. ⁴¹Aggída kam tu sumeseseng ke Jesus se kumiw-kíwid kaggína kitu kakowad na ka Galilea. Ay atán pe datu duddúma nga babbay ya kumiw-kíwid kaggína panda ka Jerusalem.

Tu nangngitaman da ke Jesus
(*Mat 27:57-61; Luc 23:50-56; Jn 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³Ay kane gídám min, ay inumbet te Jose nga iArimatea. Ata algaw pe yin natu panagsasagána, ay se yala algaw wa panaggiimáng! Ay e Jose, ay isa nga pàgan da nga ap-apu nga makin-indag pe kiya angngituráy ne Dios. Ay neturad na ngala tu nawe nangagi ke Pilato nga alà na tu baggi ne Jesus. ⁴⁴Ngamay masdaáwan tu Pilato ta nagina na nga natay nge Jesus sin. Ay díkod inayabán na tu kapitán datu suldádu ka pamasnakkán na nu nabayág gin na natay ye Jesus. ⁴⁵Ay kane mapasná na kitu kapitán na natay kurug gin ne Jesus, ay tútu pinálà na ngin tu baggi ne Jesus ke Jose. ⁴⁶Ay tútu nawe ye Jose nga gumátang ka pusà a dilána nga lúpús, ay se na mawe dattagan tu baggi ne Jesus. Ay se na kinalatkattán kitu lúpús sa ginátang na, se na nippan nilnà kitu imbután na pínát. Ay se na nesùlin tu abay ya dalumpenág ga batu kitu lalangkán na ka pinanggitap na. ⁴⁷Ay nasingan de Maria Magdalena se Maria nga ina de Jose tu netadágan ne Jesus.

Tu nelaltu kammin ne Jesus
(*Mat 28:1-8; Luc 24:1-12; Jn 20:1-10*)

16 ¹Ay kane mabalin tu algaw wa aggiimáng ngin, ay nawe de Maria Magdalena se Salome se Maria nga ina de Santiago nga gumátang ka bang-bangug ta mawe da nga ikilapu kitu baggi ne Jesus. ²Tútu kane pagmakát natu Dominggo win, kane mewárit tu sínág gin, ay nawe da kitu lúbù. ³Ay kitu dálen, ay nán natu isaisa kaggída, “In nád naya pangippaan tada kitu batu wa gitap natu lúbù?” nán da. ⁴Ngamay kane dumatang da, ay se da din palingigan, ay nasingan da nga nesùlin nin tu abay pàrang nga batu. ⁵Ay kane lumnà da, ay nagansing da kitu bag-bagu nga uwad magtutúgaw kitu padne diwanán nga nakabádu ka pusà. ⁶Ay nán na kaggída, “Akkan kayu mansing ta ammù a sapúlan nu we Jesus nga iNazaret nga nelansa da ki krus,” nán na. “May áwan kídí, áta linumtu win. Sinnan nu kod tu nangitadágan da kaggína,” nán na. ⁷“Ngamay mawe kayun, ta mawe nu idámag kadatu tù-tùgúdán na se ke Pedro pe, nga unaán nakayu nga mawe ka Galilea. Ay masingan nu kannán nga ummán kitu kinag-kagi na kadakayu,” nán na.

⁸Ay díkod tútu nagtatagtág da nga nagtatálaw kitu lúbù. Ata nagansing da nga nasdaáwan. Ay áwan da nga nangikag-kagiyán, áta nagansing da.

Tu inagpassingan ne Jesus ke Maria nga Magdalena
(*Mat 28:9-10; Jn 20:11-18*)

⁹Ay kitu pag-pagmakát natu Dominggo kane lumtu we Jesus sin, ay nunna nga nagpassingannán na nge Maria nga Magdalena nga ittu tu

namataláwan na ka pittu wa áran. ¹⁰Ay tútu nawe na pe nedámag kadatu nebul-bulun ke Jesus nga atán magpannakit se magsasángit. ¹¹Ngamay oray nagína da nga linumtu se nasingan pe ne Maria ngin, ay akkan da kammala nga kurugan.

Tu inagpassingan ne Jesus kadatu duwa nga tù-tùgúdán na
(*Luc 24:13-35*)

¹²Ay nagpassingan manin ne Jesus kadatu duwa nga kabbulun na nga gayát ka Jerusalem nga mameyag kitu íli da. ¹³Ay díkod nagulli da ngala se da nawe kammin na nedámag kadatu duddúma, may akkan da pe ya kurugan tu kagiyan da.

Tu inagpassingan ne Jesus kadatu sangapúlu se isa
(*Mat 28:16-20; Luc 24:36-49; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8*)

¹⁴Ay akkan nabayág ka panda, ay nagpassingan kadatu sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán na kaggída nga mangán. Ay tútu inal-alngán nada ta áwan da nga angnurug se kitu kinakulnit datu uray da. Ta akkan da nga kurugan datu kag-kagiyan datu nakasingan kaggína kane linumtu win.

¹⁵Ay se na nán kaggída, “Mawe kayu kiya ngámin giyán ked kalawagán,” nán na kaggída, “ta mawe nu wa ibàbànan ya Napiya nga Dámag kadaya ngámin toláy,” nán na. ¹⁶“Ay ngámin daya mangurug se mabawtisarán, ay mabiyág da ka áwan panda. Ngamay daya akkan na mangurug, ay tú dayán daya mapánis. ¹⁷Ay ngámin daya mangurug, ay tú idi ya pakelasínán ta kaggída: Gapu kiya ngágan ku, ay makapatálaw da kadaya áran. Makapagúni da pe ka sabáli ya aggúni nga akkan da sinur-súru. ¹⁸Ay oray nu immanan da daya idaw se makenum da kadaya sabídung, ay áwan da kaan-anuwán. Ay nu immán da daya magtatakit, ay bumílag da,” nán na.

Tu nepappan ne Jesus ka lángit
(*Luc 24:50-53; Apos 1:9-11*)

¹⁹Ay kane mabalin ne Apu Jesus nga makibàbànan kaggída ngin, ay nálà in ka lángit, ay nagtugaw win kiya pane diwanán ne Dios nga mepangituráy kaggína. ²⁰Ay di da kod da nawe pe yin na nagbàbànan kiya ngámin na giy-giyán. Ay e Apu ya sumeseseng kaggída peyang. Ay aggína ya nangipakammu nga kurug datu ibàbànan da gapu kadatu nakas-kasdáaw wa pangilasínán da nga pepàwa ne Dios gapu kiya pannakabalin na.